

חידת הענווה

אֶקְצֹאךָ בְּרוּחַ פֶּחַד וְאֵימָה
כְּתוֹלַעַת קִטְנָה בְּאֶמְתָּה
הִכְמֵנִי יְהֻלָּלְךָ וְזִמָּה
וְעַל אֲחִית אֲנִי כִמָּה וְכִמָּה
לֵךְ תִּשְׁבֵּי לְהוֹדוֹת כֹּל נִשְׁמָה
אֲשֶׁר לִשְׁמֹן תִּהְיֶה כֹל נִשְׁמָה"

(ר' שלמה אבן גבירול)

"שֶׁכֶּל רוּחַ שֶׁכֶּל דָּרַךְ וְקוֹמָה
לְפָנֶיךָ אֲנִי נִחְשֵׁב דְּעִינִי
מֵלֵא עוֹלָם אֲשֶׁר אֵין קֵץ לַעֲבֹל
הַדָּרַךְ לֹא יִכְלֹן מֵלֵאכִי רוּחַ
הַטִּיבוֹת וְהַגְבִּילָת חֲסִידִים
אֲשֶׁר אֵל גְּרָאשִׁית רַעִיוֹנִי

חוברת הדרכה סיוון-תמוז תשע"א

תוכן עיניינים

3.....	דבר מרכז הדרכה.....
4-6.....	מהי ענווה?.....
7-10.....	ענווה וצניעות פנימית.....
11-13.....	לעולם יהא ענוותן כהלל.....
14-18.....	דוד המלך.....
19-20.....	איסור לשון הרע כדרך להגברת אהבת חיים.....
21-23.....	הרב מרדכי אליהו זצוק"ל.....
24-28.....	שבועות.....
29-35.....	שבועות חג מתן תורה.....
36-42.....	שבועות שמות החג.....
43-48.....	רות המואביה.....
49-52.....	יז' בתמוז- פריצת המצור על ירושלים.....
53-56.....	יז' בתמוז- שבירת לוחות הברית.....
57-63.....	שלושת השבועות.....
64-75.....	תשעה באב.....
76-81.....	אוגדן פעילויות.....
82.....	דף קשר.....
83.....	דף משוב.....

אנשי עזר היקריט

בחג הקציר - חג השבועות, אנו קוראים את מגילת רות. רות המואביה עוזבת את בית אביה ואמה ומתדבקת בנעמי ודרכה בה' ובתורתה. "עמך עמי וא-לוקייך א-לוקיי". לשם כך נדרשת רות לרדת ממעמדה כבת מלך וללכת לזנב אחר הקוצרים וללקט מפאת השדה על מנת לקיים עצמה ואת חמותה.

אם תרצו, רות נאלצת ללקט אוכל כאילו היתה דיירת רחוב, פשוט עם שאין לה מאין לקנות ולו כד קמח אחד. היינו מצפים שרוחה של רות תשבר, כפי שנשברה רוחה של נעמי: "ותאמר אליהן אל תתקראנה לי נעמי קראן לי מרמא כי המר שדי לי מאד. אני מלאה הלקתי וריקם השיבני יהוה למא תתקראנה לי נעמי ויהוה ענה בי ושדי הרע ליי" (רות א', כ' כ"א). אבל לא, רות הולכת אחר הקוצרים ומלקטת על אף היותה בת מלך. נאמנותה של רות לנעמי ונאמנותה ליהדות העברית אליה בחרה להשתייך אינם מאפשרים לה להתייחס או להרכין את ראשה כנגד תלאות החיים. להפך, זקופת קומה היא הולכת אל בועז ומבקשת לקבל את שמגיע לה על פי דין תורה כקרובת משפחתה. עם זאת, רות איננה מבקשת דבר לעצמה והכל היא עושה בשליחות נאמנה לנעמי, לה' ולתורתה. האיזון העדין בין זקיפות הקומה של רות ובין הענווה ושפלות הרוח מהם נובעת עוצמתה של רות הוא זה שמייחד את דמותה. בכל מעשיה של רות ניכרת ענווונותה, היא אינה דורשת דבר לעצמה אך יודעת לפלס את הדרך על מנת להחיות את בית נעמי מחדש, בית ממנו עתידה לצאת מלכות ישראל. אותו איזון בין עוצמה וענווה אנו מוצאים בדוד המלך, נינה של רות, שאמר: "יואכזי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עס" (תהילים כ"ב). מעטים הם המנהיגים שמסוגלים לכנות את עצמם כך, תולעת, לא איש. מול הקב"ה אין לי דבר ואין לי קיום כמעט, כפי שהתולעת זוחלת באדמה בחיפושיה אחר מזון יומה, כך גם אני, אומר דוד המלך בענווה וביטול גמור. מאידך לא ניתן לחשוך בדוד כי אולי היה שפל או חסר חיות בשם ה' נלחם דוד בעוז ובגבורה, את מלחמות ישראל שהובילו לבניין הבית הראשון בימי שלמה בנו.

אחרי שנה שלמה שבה עסקנו בנושא המידות, אנו מגיעים לחוברת האחרונה בה בחרנו לעסוק במידת הענווה. למה דווקא עכשיו? למה לא קודם?

מיכה הנביא מתמצת פחות או יותר את מהות קיום המצוות על רגל אחת. אחרי שעם ישראל חוטא פונה ה' בנבואה אל מיכה ופונה אל העם ואומר לו: אין לי צורך בכל הקורבנות שלכם וגם לא בשום חפץ שתחפצו לתת לי. אפילו לא ביקר לכם מכל, בילדיכם. אלא שלושה דברים מבקש הקב"ה מהאדם "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך, כי אם: עשות משפט, ואהבת חסד, והצנע לכת עם א-לוקיך". עשות משפט, אומר הרד"ק-אלו כל המצוות שבין אדם לחברו. אהבת חסד- זו גמילות חסדים. במקום שאין איש- היה איש. קודם כל תהיו אנשים טובים, נהגו בזולתכם במשפט צדק ובדרך החסד. ומה בסוף? בסוף נהגו בצניעות עם ה' א-לוקיכם. אין הכוונה ללכת באופן צנוע ברובד החיצוני של האדם, צניעות כזו היא ביטוי חיצוני לפנימיות האדם. קודם כל, דורש ה' מאתנו להיות אנחנו עצמינו, אמיתיים עם עצמינו. ורק הצניעות שהענווה היא אחד הביטויים שלה, היא שמאפשרת לנו להיות אנחנו באמת בלי השחצנות, בלי הפוזות ובלי הצורך להרשים כל הזמן, נשאר לנו הרבה מקום לעצמינו שם בפנים. כשנהיה עצמינו ונשמור בענווה על מקומינו הפנימי, נדע גם לתת את הכבוד והחסד הראויים לסובבים אותנו. מתוך כל אלה יפרצו החוצה זקיפות הקומה, הנחישות, העוז והגבורה שמצאנו ברות ובדוד. תכונות הראויות לדור ההנהגה של עם ישראל.

אתם, המהווים חלק משמעותי מדור ההנהגה והחינוך של עם ישראל, נדרשים לעוצמות הללו שיכולות לנבוע רק ממקום של ענווה, שפלות הרוח מול הקב"ה ועוצמה ונחישות ממקום של שליחות למען העם. את הכוחות האלו אנו מבקשים מכם למצוא בעצמיכם (הם קיימים שם, פנו להם מקום) ובחניכים שלכם ולרתום אותם לעשייה הכל כך משמעותית שלכם, בהדרכה, בסניף, בשכונה, במדינה.

מעריכים אתכם מאוד.

צוות עוז

מהי ענווה?

מטרת הפעולה:

החניכים יבינו שמידת הענווה היא מידה חשובה והכרחית וממש צריכה להיות חלק מאיתנו.

הציוד הדרוש:

- ✓ חבל
- ✓ תלבושות להצגה של "אליעזר והגזר"
- ✓ אביזרים להצגה "אליעזר והגזר"

מהלך הפעולה:

שלב א'-

שחקו עם החניכים "ים יבשה". הניחו חבל על הרצפה צד אחד הוא ענווה וצד שני הוא גאווה. הקריאו את המקרים שבנספח 1, בכל פעם שהמקרה מתאר גאווה עליהם לעבור לצד של גאווה ובכל פעם שהמקרה מתאר ענווה עליהם לעבור לצד של ענווה.

שלב ב'-

ספרו לחניכים את הסיפור "אליעזר והגזר" (נספח 2) [ניתן להציג את הסיפור- חלקו לכל חניך תפקיד מהסיפור]. לאחר מכן הסבירו להם שמתוך הסיפור ראינו שכדי להוציא את הגזר היו צריכים גם את העכבר- שהוא הקטן מכולם ולמרות שהוא נראה הכי חלש כשהוא בא לעזור לא אמרו לו 'אתה חלש, אתה קטן, אתה בכלל לא תעזור', לא התגאו עליו, אלא האמינו גם בו הקטן ובזכות זה הצליחו להוציא את הגזר.

שלב ג'- שחקו עם החניכים "המכונה" כל חניך בתורו ניגש למרכז אומר משפט ועושה תנועה וכך מצטרף לידו כל פעם עוד חניך ועוד חניך עד שנוצרת מכונה מכל החניכים. ככל שיש יותר צלילים ויותר תנועות כך המכונה יותר יפה ויותר מעניינת.

סיכום-

שאלו את החניכים- אז מה זה ענווה? האם יש לזה קשר לגאווה? שמעו את תשובותיהם וסכמו- ההפך מענווה זה גאווה, ואנו יכולים לראות זאת שכאשר אדם חושב שהוא הכי טוב הוא לא רואה את כל מה שמסביבו, וכשהוא מתקשה הוא לא שם לב גם לאנשים האחרים שיכולים לעזור לו. כמו שבסיפור 'אליעזר והגזר' לא זלזלו בעכבר. וגם במשחק המכונה, כל אחד שהצטרף רק הוסיף לנו. גם אם הצליל שהוא עשה היה חלש יותר. את כולם קיבלנו בשמחה ולא התגאינו על אף אחד, נהגנו בענווה.

נספחים:

נספח 1:

מקרים המתארים גאווה-

1. המורה לתורה שאלה שאלה בכיתה, כולם הצביעו יפה, אבל דני לא הצביע וצעק את התשובה. לאחר-מכן המורה שאלה אותו למה הוא לא הצביע כמו כולם והוא ענה לה שהוא ידע את התשובה הנכונה יותר טוב מכולם ולכן צעק אותה.
2. יש ילד בשבט שכל הזמן אומר שהוא הכי יפה ואין יותר יפה ממנו.
3. שירה וירדן התווכחו בניהן וכל אחת טענה שהיא בטוח צודקת.
4. יורם צפה בתוכנית האהובה עליו כשבדיוק צלצל הטלפון ובצד השני היה אילן שרצה לשתף אותו בבעיה שיש לו. יורם התרגז ואמר שזה לא זמן מתאים לבעיות ושיתקשר מאוחר יותר.
5. רותי ונעמי יושבות בחדר המורים. רותי שמה לב שנעמי יושבת בכיסאו של רב בית הספר ואומרת לה: "נעמי, אסור לשבת בכיסא הרב". "מה פתאום", עונה נעמי. "אני לא חושבת שיהיה אכפת לו אם הוא ידע שאני יושבת בכסא שלו".
6. רמי לא מפסיק לספר לכולם שאמא שלו קיבלה פרס מראש הממשלה.

מקרים המתארים ענווה-

1. כאשר רב בית הספר נכנס לכיתה שלנו הוא אינו רוצה שנעמוד לכבודו אלא לכבודה של התורה.
2. אבא של רון הוא שר חשוב בממשלה אבל מעדיף שיקראו לו "שמעון" ולא "כבוד השר".
3. המורה החזירה לנו היום מבחנים ואני היחיד/ה שקיבלתי 100. למרות זאת לא השווצתי, רק עניתי למי ששאל אותי.
4. לכבוד חג השבועות הכנו תערוכה של יצירות בבית הספר, כל הילדים והמורים התפעלו מהיצירה שלי, כשראיתי את כולם מתקהלים סביבה הלכתי לכיתה כאילו כלום לא קרה.
5. בחודש הבא יש חידון ארצי, עלינו לבחור נציג מבית הספר ע"י עריכת חידון בית ספרי. המנהל שאל את המשתתפים שאלות ודני מהכיתה שלי ידע את כל התשובות וכמובן שהוא זה שנבחר לייצג את בית הספר. כל-כך שמחנו בשבילו והתחלנו לשיר לו ולעודד אותו, אך הוא ביקש שנפסיק.
6. גיל קיבל מתנה מהוריו משחק מרוץ מכוניות חדש ומגניב ולמרות שהמשחק היה חדש גיל הביא גם לשמוליק לשחק כי ידע שהוא גם נורא רוצה משחק כזה.

אליעזר והגזר / לוי קיפניס

אין הוא זז הגזר.

אץ ורץ הבהב הכלב אל הבת לעזר
אחת שתיים- פשט ידיים ומשכו בגזר.
משוך בגזר, משוך בגזר
אין כמוהו גזר
משוך ימינה משוך שמאלה,
אין הוא זז הגזר!

אץ ורץ חתול מיאו אל הבהב לעזר
אחת שתיים- פשט ידיים ומשכו בגזר
משוך בגזר, משוך בגזר
אין כמוהו גזר
משוך ימינה משוך שמאלה,
אין הוא זז הגזר!

אץ עכבר אפור השכם אל לקיק לעזר.
אחת-שתיים פשט ידיים ומשכו בגזר
משוך בגזר, משוך בגזר
אין כמוהו גזר
משוך ימינה משוך שמאלה,
ויצא הגזר!!!

מי רוצה, רוצה לשמוע מעשה בגזר?
זרע אותו בגן-הירק סבא אליעזר.
גזר, גזר, גזר, גזר- אין כמוהו גזר!
זרע אותו בגן הירק סבא אליעזר.

פעם בא אל גן-הירק סבא אליעזר
אחת שתיים- פשט ידיים ומשך בגזר
משוך בגזר, משוך בגזר
אין כמוהו גזר
משוך ימינה משוך שמאלה
אין הוא זז הגזר.

אצה סבתא אלישבע אל סבא לעזר
אחת שתיים- פשטה ידיים ומשכו בגזר.
משוך בגזר, משוך בגזר
אין כמוהו גזר
משוך ימינה משוך שמאלה,
אין הוא זז הגזר.

אצה- רצה אביגיל אל סבתא לעזר.
אחת שתיים- פשטה ידיים ומשכו בגזר.
משוך בגזר, משוך בגזר
אין כמוהו גזר
משוך ימינה משוך שמאלה,

ענווה וצניעות פנימית

מטרת הפעולה:

✓ החניכים יבינו שענווה הינה תכונה מהותית המבטאת את צניעותו הפנימית של האדם ועוזרת לו בקבלת השונה.

הציוד דרוש:

✓ כדור

מהלך הפעולה:

שלב א' - מחניים.

חלקו את החניכים לשתי קבוצות ושחקו איתם את המשחק מחניים בשני סבבים.
בסבב הראשון שחקו כך: משחקים על מגרש מלבני שמורכב משני מגרשים מרובעים צמודים. השחקנים מתחלקים לשתי קבוצות כאשר מטרתה של כל קבוצה היא לפסול את כל שחקני הקבוצה היריבה. בתחילת המשחק כל קבוצה עומדת באחד המגרשים המרובעים. שחקני כל קבוצה רשאים להתמסר ביניהם בכדור. שחקן שנפסל נקרא "שבוי" ועובר לשטח שמקיף את המגרש של הקבוצה היריבה. פסילה יכולה להתרחש כאשר:

1. כדור שפוגע בשחקן ולאחר מכן פוגע בארץ - השחקן נפסל.
2. כדור שנזרק על ידי שחקן קבוצה אחת ונתפס על ידי שחקן הקבוצה השנייה - השחקן הזורק נפסל. בגרסא אחרת שחקן שתפס כדור נותן לקבוצתו את הזכות להשיב שחקן שנפסל לשטח המגרש המרובע (לפדות שבוי).
3. שחקן שעבר את הקו באמצע המגרש המפריד בין שתי הקבוצות - נפסל.

בסבב השני הוסיפו עוד כלל: אסור לצעוק ולהרים את הקול במהלך המשחק. לאחר המשחק הסבירו לחניכים: בדרך כלל כשמשחקים מחניים כל אחד רוצה להיות זה שזורק את הכדור וזה שמשחק הכי הרבה הרצון הזה לעיתים מתבטא בהרמת קול ואי-התחשבות ברצון של האחר גם להיות שותף במשחק. דבר זה נגרם כתוצאה מכך שכל אחד מאיתנו חושב שהוא הכי טוב והוא זה שיכול לגרום לקבוצה לקבל הכי הרבה נקודות. ראינו שכאשר שיחקנו את המשחק רגוע יותר וללא צעקות הייתה אווירה קבוצתית טובה יותר וכך גם מספר הנקודות שצברה כל קבוצה היה גדול יותר, והכי חשוב שכל אחד מחברי הקבוצה נתן את חלקו כדי שקבוצתו תנצח. המחשבה שצריכה להיות בראשו היא שכולנו שווים, אין אחד טוב פחות ואחד טוב יותר, אין לנו זכות לפגוע באחר מתוך המחשבה שאנו טובים ממנו.

שלב ב': פינוקיו.

שחקו עם החניכים את המשחק פינוקיו.
 המשתתפים אוחדים ידיים במעגל, סבים וקוראים "פי-נו-קיו". בהברה האחרונה הם מנתקים ידיהם וקופצים לאחוריהם. לפי סדר מוסכם וקבוע מראש, מקבל כל אחד את תורו. בהגיע תורו מבצע השחקן קפיצה אחת או הזזת רגל אחת. אם ביצע השחקן קפיצה המאיימת על שחקן אחר, מותר לשחקן האחר לבצע קפיצת נסיגה, אך רק לאחר שהשחקן שזה תורו החל לקפוץ לעברו. שחקן נפסל אם שחקן אחר דרך על כף רגלו או אם הוא קפץ ושחקן אחר לא קפץ לכיוונו. המנצח הוא זה שנשאר אחרון.

סכמו את המשחק: במשחק זה כל אחד דורך על השני כדי להגיע למעלה ולנצח את השאר. הרצון שלנו לנצח את האחר עלול לפעמים לגרום לנו "לדרוך" עליו – לפגוע בחבר או בזכויות שלו ולהתעלם ממה שהחבר שלנו רוצה, כדי לנצח אותו. כשאדם מקפיד להיות עניו וצנוע הוא בעצם מבין שהוא לא טוב יותר מאף אחד אחר ולכן אין לו רשות לפגוע במישהו אחר גם אם הוא מאוד רוצה להצליח ולנצח.

שלב ג': בגדי המלך. (נספח 1)

שאלות לדיון לאחר הסיפור:

1. מדוע המלך לא רצה לקבל את בגדי החייט כאשר הוא בא אליו והתגאה בחליפה וכאשר הוא בא אליו חפוי ראש וצנוע הוא כן היה מוכן היה לקבל את החליפה, הרי הוא הביא לו את אותה חליפה בדיוק?
2. מדוע נעים לנו לקחת משהו ממישהו כאשר הוא נותן לנו את הדבר בשמחה ומרצון טוב וכאשר נותנים לנו משהו לא מתוך רצון טוב יורד לנו החשק לקחת את הדבר?

שלב ד':

הכינו בריסטול גדול ונסו לנסח יחד הגדרה לענווה וצניעות פנימית. קשטו כולם יחד את הבריסטול ותתלו אותו בסניף. בסיום הסבירו: הכנו יחד את הבריסטול ולא חשבנו שמישהו אחד יותר חכם מכולם או מצייר יותר טוב מכולם. אלא נתנו לכל אחד אפשרות לצבוע ולכל אחד אפשרות להגיד מה דעתו. בצורה זו נהגנו בענווה ובצניעות אחד עם השני.

סיכום:

בפעולה זו למדנו שעלינו להיות ענווים להכיר בתכונות אחרות של אנשים וללמוד לקבל אותם מתוך מחשבה שכולנו שווים ושאינו יותר טוב מאחר.

נספחים:נספח 1:זגדי המלך

מעשה שהיה כך היה: חייט פשוט שהתפרנס באופן בינוני למדי החל להצטיין במקצועיותו עם השנים, ושמו הגיע אל אחד מעשירי העיר. יום אחד הזמין אותו עשיר את החייט העני אל אחוזתו, והזמין חליפה יוקרתית ומסובכת לתפירה. החייט לא נרתע מהמשימה, וכעבור זמן קצר סיפק את המבוקש בהצטיינות יתרה. העשיר התלהב מאוד מכישרונו של החייט, סיפר לחבריו באלפיון העליון וכך הפך החייט לבעל שם נחשק בתחומו, למרות שביומיו היה אדם די פשוט וצנוע. שמו המקצועי החל ללכת לפניו, הפרנסה הלכה והתגברה והוא אף העסיק מספר פועלים על מנת לעמוד בקצב ההזמנות.

יום אחד חזר אחד משירי המדינה מחו"ל כשבאמתחתו גליל בד יקר מאוד. הוא חשב בהתחלה לפנות אל אחד החייטים המפורסמים והממותגים שבעיר הבירה, אולם שמו של החייט הנ"ל הגיע אליו, והשר החליט להתחשב בשלל ההמלצות ולהזמין אותו אליו לאחוזתו. החייט קיבל את ההזמנה בהתרגשות מהולה במתח, והתכוון לביקור כפי שהתכוון ליום חתונתו.

"תקשיב טוב", אמר לו השר בפתח הפגישה, והציג בפניו גליל בד שכמותו ראה החייט רק פעמים ספורות בימי חייו, "רכשתי את הבד הזה בסכום גבוה מאוד. אני מצפה למשהו מיוחד מאוד ובכל מקרה, שלא תעז להרוס את הגליל". החייט הוחמא מאוד מהעובדה שחומר גלם כל כך יקר נמסר לידי, ואמר בביטחון מלא "אני חייט מומחה ומקצועי, הסר כל דאגה מלבך!". השר נרגע, והחייט חזר לביתו עם חזה נפוח מגאווה.

במהלך הכנת הבגד, לא הפסיק החייט לדמיין את המחמאות שיקבל השר על החליפה המיוחדת, את שלל ההזמנות לעבודות שיגיעו אליו משאר שרי הממלכה ואולי אפילו מהמלך בכבודו ובעצמו, ובעיקר את הכבוד שממתין לו ממש מעבר לפינה. במהלך הכנת החליפה הוא הקפיד על כל פרט, השתדל להגיע לשלמות, ובסופו של דבר נסע לאחוזת השר נרגש כחתן ביום חופתו, אפילו יותר מהפעם הקודמת.

אחרי שמדד השר את החליפה, פניו האדימו מזעם. "איזו חליפה מכוערת זאת!", צעק, "זה מה שעשית בגליל הבד היקר שהבאתי לך? איך אתה לא מתבייש?". החייט הנבוך החל לגמגם, והציע לו שישאל את דעתם של אנשיו. קרא השר לאנשיו, וגם הם התחלחו ממראה החליפה. "זאת ממש מכה", אמרו, "בושה להסתובב עם דבר כזה". בסופו של דבר גורש החייט מאחוזת המלך, כשהשומרים לא שוכחים להשליך עליו את החליפה האיומה שתפר עבור אדונם.

החייט חזר לביתו אבל וחפוי ראש. כל מה שחשב כשיצא מביתו - התהפך: לא כבוד מצפה לו אלא בושה, ולא פרנסה בשפע אלא דווקא ירידה בהכנסות, בגלל הסיפור שוודאי ידלוף לכל עשירי האזור. הוא גולל בפני אשתו את המעשה כולו, ובפיה הייתה רק עצה אחת: התייעץ עם הרב הגדול המתגורר בעיירה הסמוכה, לך תדע איזו הברקה תהיה לו. הסכים החייט, ועוד באותו יום נסע אל אותו רב.

אחרי שסיפר החייט לרב את כל הסיפור פרטי פרטים, כולל תחושותיו לפני ואחרי, ייעץ לו הרב עצה פשוטה אך מוזרה: "לך לביתך, תפרום את כל הבגד עד היסוד, ומיד לאחר מכן תתפור אותו שוב. קח את הבגד המחודש לשר ותבקש ממנו למדוד אותו שנית". החייט ניסה

לשאל לפשר העצה, שהרי יהיה מדובר באותו בגד בדיוק, אבל הרב אמר לו "אל תחשוב פעמיים - ממילא אין לך מה להפסיד".

חזר החייט לביתו, פרם את החליפה ותפר אותה שוב, ועם התוצרת המחודשת הגיע שוב ברגליים כושלות אל האחוזה. להפתעתו, הסכים השר למדוד שוב את החליפה לאחר שהחייט סיפר שנעשו בה אי-אלו תיקונים, ולתדהמתו התלהבות השר הייתה עצומה. גם אנשיו הרעיפו מחמאות על החייט, ואילו הוא לא הבין מה קרה כאן - הרי מדובר באותו הבגד בדיוק.

החייט לא יכול היה לוותר על נסיעה נוספת אל אותו רב גדול, על מנת לשאל אותו מה עמד מאחורי עצתו המוזרה לכאורה. "לא היה קשה להבין מהסיפור שלך", אמר הרב בחיך, "שבפעם הראשונה תפרת את החליפה של השר מתוך גאווה ומתוך מחשבות על כבוד וכסף. אבל לגאווה אין חן, וכך גם לחליפה שתפרת לא היה חן בעיני השר. הייתי משוכנע שאם תתפור שוב את אותו בגד בדיוק, הפעם מתוך ענווה וצניעות, הוא יישא חן בעיני כל רואיו."

לעולם יהא ענוותן כהלל..."

מטרת הפעולה:

✓ ללמוד על גדולתו של הלל הזקן ומסבולות הרבה לכל אדם.

הציוד הדרוש:

✓ הסיפור לעולם יהא ענוותן כהלל.

✓ חלקים לפאזל.

הכנות לפעולה:

✓ גזרו את חלקי הפאזל.

✓ קראו את הסיפור לפני הפעולה.

מהלך הפעולה:

שלב א': סיפור – "לעולם יהא ענוותן כהלל..."

הקריאו לחניכים את הסיפור "לעולם יהא ענוותן כהלל ואל יהא קפדן כשמאי"...
במהלך הסיפור עצרו במקומות המסומנים בו ושאלו את השאלות המופיעות במהלכו.

לאחר הסיפור שאלו את החניכים:

מה אתם יכולים לומר על הלל הזקן? כוונו אותם לכך שהלל היה סובלני וענוותן. ענוותו של הלל התבטאה בכל למרות שהוא היה נשיא ישראל, הוא התייחס לכל אחד בסובלנות ובאהבה. מבחינתו כל אדם היה שווה לו.
הלל באמת האמין ששאלותיו של האיש המרגיז היו חשובות ואמיתיות.
גם אנו נשתדל בעזרת ה' להבין שכולם חשובים לא פחות מאתנו ולהתייחס בענוה, בסובלנות ובאהבה לכולם.

שלב ב': פאזל.

חלקו את החניכים לשתי קבוצות וחלקו לכל קבוצה את חלקי הפאזל שעליו מצויר צמח האזוב. הקבוצה המנצחת היא הקבוצה שהצליחה להרכיב את הפאזל ראשונה.
לאחר החניכים סיימו את הרכבת הפאזל הסבירו להם שצמח האזוב מסמל ענוה משום שהוא נמוך ועדין משאר הצמחים, בנוסף הוא גדל בין אבנים, למשל הכותל מלא באזובים בין אבניו.
- בקשו מהחניכים לספר על מצבים בהם כמעט התרגזו והצליחו להתגבר על עצמם.

סיכום:

אם קרה לכם חניכים, שכמעט התרגזתם על משהו וברגע האחרון התגברתם על עצמכם והתנהגתם בסובלנות, אז זהו סימן לענוה, כי אדם ענוותן מתייחס ברצינות ובחשיבות לכל אחד ומבין שאף אחד אינו חשוב יותר ממנו.

לעולם יהא ענוותן כהלל: מתוך סה עשו וחכמינו

הלל היה ממשפחתו של דוד מלך ישראל והוא עצמו היה נשיא על ישראל. לא היה איש חכם ומכובד יותר ממנו בזמן ההוא. חכמים גדולים באו להתייעץ עמו, תלמידים רבים באו ללמוד אצלו, ובכל זאת לא התגאה הלל ולא כעס אף פעם. עם כל אדם דיבר בסבלנות ובאהבה. פעם ישבו שני אנשים ושוחחו על הנשיא. אמר אחד מהם: "הלל הזקן אינו מתרגז כלל, על שום אדם ועל שום דבר." אמר השני: "ואני ארגיז אותו עד שיכעס ויגער בי (ידבר דברים קשים)!" חזר הראשון ואמר: "איני מאמין שתצליח לעשות זאת. אני מוכן להתערב איתך: אם באמת תכעיס את הלל, אשלם לך ארבע מאות זוז (כמו לירות- כסף רב)." צחק השני ואמר: "הכסף הזה כבר מובטח לי, כי אני כבר יודע כיצד להרגיזו!" אותו יום ערב שבת היה, והלל הזקן היה עסוק בהכנות לקראת קבלת שבת, התרחץ וחפף (רחץ) את ראשו. הלך האיש, עבר ליד ביתו של הלל וקרא: "מי כאן הלל? מי כאן הלל?"

*עצרו את הסיפור ושאלו את החניכים: מה הייתם עושים במקומו הלל? תארו לכם שמישהו היה מגיע לקרוא לכם בערב שבת, באמצע כל ההכנות והלחץ, אתם באמצע המקלחת עם השמפו על הראש, כיצד הייתם מגיבים? מה לדעתכם יעשה הלל? חכו לתשובות החניכים והמשיכו את הסיפור.

אדם אחר בוודאי היה כועס על איש כזה, שצועק בחוץ, כאילו אינו יודע היכן גר הלל הנשיא, ולא עוד אלא גם מפריע לו באמצע הרחיצה. לא כן הלל הזקן! הוא חשב: "אולי האיש צריך לשאול שאלה חשובה בתורה ועלי לענות לו מיד."

הזדרז הלל, התלבש ויצא החוצה. בשקט שאל את האיש: "בני מה אתה מבקש?" אמר לו: "שאלה יש לי לשאול." ענה לו הלל: "שאל בני שאל!"

שאל האיש שאלה של שטות, בשביל להרגיז את הלל: " מפני מה ראשיהם של האנשים מארץ בבל סגלגלים (עגולים, מאורכים כביצה)?" וחשב: עכשיו יכעס הלל כי אני שואל שאלה כזאת בערב שבת, כאשר הוא עסוק!" אבל הלל ענה לו בנחת:

"בני שאלה גדולה וחשובה שאלת. התשובה היא: זה בגלל המיילדות (המטפלות) בבבל, שאינן יודעות לטפל יפה בתינוקות. הלך האיש משם, חיכה זמן קצר כדי שהלל יחזור להכנותיו לכבוד שבת, ואחר כך חזר ועבר ליד ביתו של הלל וצעק בחוץ: "מי כאן הלל? מי כאן הלל?"

אך גם הפעם לא כעס הלל, התלבש מהר, יצא לקראת האיש ושאלו: "בני, מה אתה מבקש?" אמר לו: שאלה יש לי לשאול.

ענה לו הלל: "שאל בני, שאל.
 ושוב שאל האיש שאלה שלא הייתה חשובה דווקא בערב שבת: "מדוע עיניהם של האנשים,
 הגרים בעיר תדמור, צרות וכמעט עצומות?"
 אמר הלל: "בני, שאלה גדולה שאלת! הסיבה היא, שהעיר הזאת נמצאת במדבר והרוח
 מעיפה את החול לעיניהם של הגרים שם, לכן עיניהם צרות וכמעט עצומות. כך עשה ה', כדי
 שהחול לא יזיק להם".
 הלך האיש חיכה מעט וחזר שוב וקרא בחוץ, כאילו אינו יודע:
 "שאלה יש לי לשאול"
 שאל בני, שאל!"
 מפני מה רגליהם של האנשים באפריקה רחבות הן?"
 וגם הפעם ענה לו הלל בסבלנות: "בני שאלה גדולה שאלת! התשובה היא: מפני שהם גרים
 במקום שיש בו הרבה ביצות וה' עשה להם רגלים רחבות כדי שלא ישקעו במים ובבוץ".
 ראה האיש שאינו מצליח להרגיז את הלל וחשב בליבו: "עכשיו אדבר אליו בחוצפה וגם אקלל
 אותו ואז בודאי יכעס ואזכה בכסף שחברי הבטיח לי!"

*עצרו את הסיפור ושאלו את החניכים:
 מה דעתם עלה איש הזה שבא להרגיז את הלל?
 האם היה מגיע לו בכלל שיתייחסו אליו?
 חכו לתשובות החניכים והמשיכו את הסיפור.

מה עשה? אמר להלל:
 "שאלות הרבה יש לי לשאול, אבל פוחד אני שתכעס עליי".
 ישב הלל והזמין את האיש לשבת, כדי שיוכל לדבר במנוחה ולא יחשוב כי עליו למהר ואמר
 לו: "כל השאלות שיש לך לשאול- שאל".
 אמר לו האיש: "אתה הוא הלל שקוראים אותו נשיא ישראל?"
 ענה לו: "כן".
 אמר האיש בחוצפה: אם אתה הוא זה, הלוואי שלא יהיו רבים כמוך בישראל!"
 שאל אותו הלל בנוחה ובלי לכעוס כלל:
 "בני מפני מה?"
 אמר האיש ברוגזתו:
 מפני שעל ידך הפסדתי ארבע מאות זוז! חברי הבטיח לתת לי את כל הכסף ההוא אם אביא
 אותך לידי כעס, והרי לא כעסתי!"
 אמר לו הלל:
 להבא הזהר ואל תתערב על דברים רעים כאלה! הלא טוב יותר להפסיד מארבע מאות זוז
 ועוד ארבע מאות זוז מאשר להצליח להכעיס את הלל! האין זה טוב שלא כעסתי?"
 הלך האיש משם בבושת פנים.

דוד המלך

מטרת הפעולה:

החניך ילמד על דמותו של דוד המלך כמנהיג וכצאצא של רות המואבייה.

הציוד הדרוש:

כרטיסיות (נספח 1)

הכנות לפעולה:

- ✓ צלמו וגזרו את הכרטיסיות (נספח 1).
- ✓ רשמו על בריסטול את המילה 'מנהיג' בגדול.

מהלך הפעולה:

שלב א'-

הציגו בפני החניכים את השלט 'מנהיג' שהכנתם ושאלו: מיהו מנהיג לדעתכם? איזה תכונות צריכות להיות למנהיג? למלך? (חזק, מוביל, גיבור, יפה, לוחם, ענו, מאמין ב-ה', חכם, אמיץ וכד') רשמו את תשובות החניכים על הבריסטול סביב המילה מנהיג.

שלב ב'-

1. פזרו על הרצפה את הכרטיסיות (נספח 1).
בכרטיסיות אלו רשומים דברים הקשורים לדוד המלך, בקשו מהחניכים לנחש לאיזה דמות קשורות כל הכרטיסיות המונחות לפניהם. (דוד המלך)
שאלו את החניכים: האם יש קשר בין התכונות שאמרתם קודם לבין הדמות שלנו?
הסבירו: חלק מהתכונות (ציינו תכונות לפי תשובות החניכים) אפיינו את דוד ובזכותן זכה להיות מלך ישראל וממנו יצאה כל מלכות בית דוד.
- **שאלו:** מישהו יודע כיצד דוד המלך קשור לרות המואבייה?
הסבירו: דוד המלך היה הנין של רות, הבן של הנכד שלה. רות היתה אישה פשוטה וענוה וכך גם דוד, וכאשר הפך דוד למלך הוא הקפיד לשמור על ענוותנותו ועל תכונותיו הטובות.
2. שחקו עם החניכים 'לימבו'- שני חניכים מחזיקים מקל / חוט ושאר השבט צריך לעבור תחתיהם, בכל פעם מנמיכים קצץ את גובה המקל. מי שלא הצליח לעבור מתחת המקל יוצא מהמשחק.

סכמו: אנו לומדים מדוד שלא צריך להיות מקובל בחברה או מפורסם כדי להיות מנהיג, צריכים בעיקר להיות בעלי תכונות טובות. כמו דוד שהיה צנוע וכמו שאנחנו במשחק ניסינו לרדת כמה שיותר נמוך, כך היתה התנהגותו של דוד. הוא הרגיש את עצמו כל-כל נמוך ופשוט ואף אמר על עצמו "ואנכי תולעת ולא איש" (תהילים כ"ב) מישהו פה מוכן להגיד על עצמו שהוא תולעת? דוד, היה מוכן להגיד על עצמו דבר כזה בגלל שהיה מאוד עניו. ומפני שהיה כל-כך ענו ואוהב ה' זכה שמנו יצאו מלכי ישראל.

שלב ג'-

שחקו עם החניכים את המשחק "המלך אמר"- המדריך נותן לקבוצה הוראות לביצוע, אשר חלקן מתחילות בביטוי "המלך אמר". את ההוראות המתחילות בביטוי זה יש לבצע, ואילו מכל יתר ההוראות יש להתעלם. משתתף אשר אינו ממלא אחר הוראה שפתחה ב"המלך אמר", או משנה מהתנהגותו עקב הוראה שלא פתחה בביטוי זה, נפסל.

שלב ד'-

ספרו לחניכים את הסיפור על דוד המלך החכם (נספח 2).

סיכום-

דוד המלך התברך בתכונות רבות וטובות שבזכותם נהייה מלך על ישראל.
 כמו שראינו בסיפור, דוד המלך היה מאוד חכם. אך הוא לא התגאה בחכמתו, כי כמו שאמרנו
 בתחילת הפעולה דוד היה כל-כך ענו שאפילו השווה את עצמו לתולעת!
 זוהי גדולתו של דוד המלך, וזוהי גדולתו של מנהיג. להיות איש גדול אבל גם ענו.

ישי

לוחם

בת-שבע

גולית

שאול

נבל

תהילים

מלחמות

רות

רועה צאן

מלך

שלמה

יהונתן

ענווה

חכמת דוד הצעיר

בימי שאול המלך חייתה בישראל אלמנה עשירה. אחרי מות בעלה נשארה האשה בודדה, כי לא היו לה בנים, וגם קרובי משפחה אחרים לא היו לה. פעם הוצרכה האלמנה לנסוע בעניין חשוב אל מקום רחוק, בארץ אחרת. חששה להשאיר את אוצר-הזהב אשר לה בביתה, פן יבואו גנבים ויגנבוהו. מה עשתה? נטלה כדי חרס אחדים ומילאה אותם במטבעות-הזהב שלה, ומלמעלה שמה שכבה של דבש, כדי שאיש לא יכיר, שיש זהב בכדים, ולא יחמוד את האוצר.

מסרה את הכדים לאחד ממכריה וביקשה לשמור אותם עד שתחזור מנסיעתה. "קבל נא את פיקדוני" ביקשה מן המכר - "ושמור אותנו היטב! הכדים הללו יקרים לי מאוד. הם כל רכושי ומהם עלי להתפרנס כשאחזור".

קיבל האיש את הכדים, הבטיח לשמור אותם והניחם במרתף ביתו, והאלמנה יצאה בלב שקט חוצה לארץ והתעכבה שם חודשים אחדים. באחד הימים עשה האיש שומר הפיקדון סעודה לכבוד חתונה בנו. ביקש להכין עוגת-דבש גדולה לכבד בה את האורחים, והנה ראה שאין דבש בבית. פתאום נזכר, שהכדים אשר האלמנה הפקידה בידו, הם מלאים דבש, וחשב: "אקח-נא דבש מאותם כדים! מחר אקנה דבש אחר ואחזירו לכדיה של האלמנה. בוודאי הייתה מרשה לי לשאול מעט דבש מכדיה, כי הרי זה לכבוד סעודת- מצווה!"

לקח האיש נר בידו, ירד אל המרתף והחל להוציא דבש מן הכד הקרוב לדלת. לפתע ראה משהו מתנוצץ לאור הנר, וכאשר המשיך במלאכתו גילה, שכל הכד מלא מטבעות-זהב. מיד בדק את יתר הכדים ומהר מצא, שגם הם מלאים זהב תחת שכבה דקה של דבש. אז נכנסה מחשבה רעה בליבו של האיש: "את הזהב הזה אקח לי, ואיש לא ידע!" בחשאי הריק את כל הכדים והחביא את הזהב בביתו.

אחרי החתונה קנה דבש, מילא בו את הכדים עד שפתם, סגר את המרתף ולא סיפר לאיש על מעשהו.

אחרי זמן מה חזרה האלמנה מנסיעתה, הלכה אל המכר והוא וביקשה להחזיר לה את הכדים שנתנה לו לשמירה. המכר קיבל אותה בסבר פנים יפות: "הנה הכדים שלך. לא נגעתי בהם. כמו שנתת אותם לי, כך הם לפניך!" אמר לאלמנה, והראה לה את הכדים שבמרתף. "אף אצווה לעבדי להביא אותם לביתך".

הודתה לו האשה מאוד והוא שלח את עבדיו להביא את הכדים לביתה, כפי שהבטיח, והיא הלכה עימהם לשמור את אוצרה. כשנשארה האשה לבדה, ביקשה להסיר את הדבש מפי הכדים ולהוציא את הזהב, אך אבוי! בכל הכדים מצאה רק דבש, ומזהבה לא נשאר מאומה! ספקה האלמנה את כפיה בצער, בכתה ורצה את המכר לדרוש את אוצר הזהב שהפקידה אצלו.

"מה את רוצה ממני?" קרא האיש. "כדים מלאי דבש נתת לי לשמור, וכדים מלאי דבש החזרתי לך! מה שנתת לי קבלת בחזרה".

לא הועילו לאלמנה כל הבקשות והדמעות. האיש חזר ואמר: "כדי דבש קיבלתי וכדי דבש החזרתי! לא חסר דבר!".

הלכה האלמנה להתלונן בפני השופטים אשר בבית המשפט.

"היש לך עדים, שראו אותך שמה זהב בכדים?" שאלו השופטים.

"לא" ענתה האשה, "עשיתי זאת בסתר, כי פחדתי לגלות את הדבר הזה לאיש".

"אם כן, מה נעשה לך?" אמרו השופטים. "אם אין לך עדים, לא נוכל לעזור לך. אולי תנסי להתלונן אצל המלך שאול".

באה האלמנה אל המלך, והוא שלח אותה לסנהדרין, לבית הדין הגדול. "היש לך עדים, שהיה זהב בכדים?" שאלו גם שופטי הסנהדרין. "לא" ענתה האלמנה. "חששתי לגלות זאת למישהו".

אמרו השופטים בסנהדרין: "אם אין לך עדים, לא נוכל לעזור לך. לא תוכלי לתבוע את האיש לדין".

חזרה האישה לביתה והיא הולכת ובוכה. בדרך פגשה חבורת נערים, רועי-צאן. ביניהם היה גם דוד, שאז עוד לא היה מלך, כי אם נער בין נערים. ראה דוד את האישה הבוכה וריחם עליה. "מה לך האישה, שאת כה עצובה?" שאל אותה. סיפרה לו האישה את צערה. לבסוף אמרה: "כבר התלוננתי אצל השופטים ואצל המלך ואפילו בסנהדרין, ולא יכלו לעזור לי".

הרהר דוד רגעים אחדים ואח"כ אמר: "שובי נא אל המלך שאול ובקשי ממנו, שירשה לך לחקור בדבר. בעזרת ה' תתגלה האמת!". עשתה האישה כעצתו.

המלך חייך ותמה "וכי ייתכן שנער יהיה יותר חכם מן השופטים ומן הסנהדרין?" אך בכל זאת הסכים, כי רצה לראות, מה יעשה דוד.

הלך דוד עם האלמנה לביתה ושלח לקרוא לאיש, אשר אצלו הפקידה את הכדים. בא האיש ודוד הצביע על הכדים ושאל: "האם אתה בטוח שאלה הכדים שהאישה הזאת הפקידה בידך?"

ענה האיש: "בוודאי אני בטוח. את הכדים האלה נתנה לי לשמירה ואותם החזרתי! כבר אמרתי לה כך, ואינני יודע בכלל, מה היא רוצה ממני".

שאל דוד גם את האלמנה: "האם את בטוחה שאלה הכדים שהפקדת בידך?"

"כן, בטוחה אני" ענתה האישה. אלה הם אותם כדים, אבל בתוכם היו מטבעות-זהב, מתחת לדבש".

אמר דוד: "טוב הדבר. עכשיו הביאו לי כלים אחרים והכניסו בהם את כל הדבש!" עשו כדבריו, ומשגמרו, אחז דוד בכדים הריקים ושבר אותם אחד אחד, לעיני כל הקהל שהתאסף בבית האלמנה.

התפלאו האנשים ולא הבינו מדוע עושה כן, אך דוד ידע הטיב מה הוא מבקש. הוא חיפש בין שברי-הכדים, והנה מצא! באחד השברים נדבקו שתי מטבעות זהב! עמד הגנב נדהם. לא ידע מה לומר. ואילו דוד פנה אליו בסבר פנים חמורות וציווה: "לך, ומיד החזר לאלמנה את רכושה!".

לא ניסה עוד האיש לשקר והחזיר את כל הזהב שלקח, עד למטבע האחרון. שמעו המלך דוד וכל העם והבינו, שאכן נתן ה' חוכמה ותבונה בליבו של דוד הצעיר.

איסור לשון הרע כדרך להגברת אהבת חינוך

מטרת הפעולה:

✓ החניכים יבינו את משמעותו של איסור לשון הרע כדרך להגברת אהבת חינוך.

הציוד הדרוש:

✓ פתקים עם השמות של החניכים.

✓ עפרונות\טושים\עטים.

מהלך הפעולה:

שלב א':

בקשו מחניך מסוים שיספר סיפור או חוויה משותפת שקרתה בשבט. הסבירו שאת הסיפור עליו לספר בלי לנקוב בשמות של המשתתפים באירוע. אם במהלך הסיפור הוא טועה ומזכיר שם של מישהו, מישוהו אחר צריך להחליפו ולספר במקומו סיפור חוויה של הקבוצה. הערה: בקשו מהחניכים לספר סיפור על אירוע סתמי שקרה ולא חלילה האשמות הדדיות. סכמו: הסבירו לחניכים כמה קשה לנו לספר סיפור בלי לנקוב בשמות. הגיעו איתם למסקנה שלדבר לשון הרע זה דבר פשוט אבל הרבה יותר קשה לא לדבר רע על האחר אלא רק טוב.

שלב ב':

כל חניך מקבל פתק עם שם של חניך אחר והוא צריך לכתוב משהו טוב על החניך ולתת לו את הפתק.

שלב ג': תופסת שרשרת.

בהתחלה יש תופס אחד. כל שחקן שנתפס נותן יד לתופס, וכך בהדרגה נוצרת שרשרת אנושית של תופסים. לתופסים אסור לנתק ידיים, ורק שני התופסים שבקצות השרשרת רשאים לתפוס שחקנים אחרים. הבורחים יכולים לברוח על ידי הקפת השרשרת מסביב, או על ידי מעבר דרך אמצע השרשרת, לפני ששני התופסים מקצה השרשרת יגיעו אליהם. השחקן האחרון שלא נתפס הוא המנצח.

בסיום המשחק הסבירו: תופסת זו נערכת ע"י החזקת ידיים וכשם שכל אחד מהתופסים משפיע על כלל התופסים מבלי להרגיש את ההשפעה שלו על הכלל, כך בחיים אנו צריכים להתייחס בכבוד אחד לשני להתחשב אחד לשני וכך להשפיע על להתייחס בצורה טובה לכלל ובכך להגביר אהבת חינוך בין אחד לשני. העזרה הקטנה שלנו בסביבה שלנו משפיעה על כולם גם אם אנחנו לא מרגישים את זה באותו הרגע.

שלב ד':

חלקו את החניכים לשתי קבוצות. בקשו מהם לבנות בניין מכל חפץ שאותו ימצאו בסביבת המקום שבו מתרחשת הפעולה בפרק הזמן הכי קצר שהם יכולים. כך יוצר מצב שתהיה תחרות בין הקבוצות וכל קבוצה תרצה לנצח את השנייה ולא תפרגן לה. לבסוף לכו והרסו להם את הבניין שהם בנו.

לאחר מכן הסבירו לחניכים שבית המקדש יבנה מאהבת חינום והמשילו את זה לעזרה ההדדית שהייתה בניהם בתוך הקבוצה כאשר הם רצו לבנות את המגדל שלהם אך בגלל שכל אחד התפלל לניצחונה של הקבוצה שלו ולא פרגן לקבוצה השנייה אז המגדלים לא מספיק טובים כמו שבית המקדש חרב בעקבות שנאת חינום. אין טעם בבניין בית המקדש כאשר אין בינינו אהבה ואחוה.

שלב ה':

התחפשו לרוכלים- לאנשים פשוטים- וספרו לחניכים את הסיפור על החפץ חיים שהיה רב גדול:

פעם התחפש החפץ חיים לרוכל ויצא לשוק והכריז: "מי רוצה לקנות סם חיים?". מיד התקבצו בשוק אנשים רבים וכולם רצו לקנות את הסם המיוחד ולראות מהו. אז פשט הרב את תחפושתו (גם אתם המדריכים תפשטו פה את התחפושת שלכם) והסביר לאנשים כי סם החיים שלו הוא הפסוק: "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב". "החפץ חיים" המשיך והסביר: "מי ששומר על לשונו מלשון הרע ורכילות מובטח לו כי יאריך ימים!". כמו שאומר הפסוק.

הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

מטרת הפעולה:

- החניכים ילמדו על הרב מרדכי אליהו זצוק"ל תוך התמקדות במידת ההתמדה בלימוד התורה.

הציוד הדרוש:

- תמונה של הרב אליהו (נספח 1).
- ציוד למסלול מכשולים.
- מטבעות (כדוגמת נספח 2) כמספר החניכים.

הכנות לפעולה:

- הכינו מסלול מכשולים (אתגרי ובטיחותי).
- צלמו וגזרו את המטבעות (נספח 2) כמספר החניכים.

מהלך הפעולה:

שלב א'-

הציגו בפני החניכים את תמונתו של הרב מרדכי אליהו (נספח 1) ושאלו: האם אתם יודעים מיהו הרב החשוב שבתמונה? שמעתם עליו?
הסבירו- הרב מרדכי אליהו היה הרב הראשי לישראל, היה פוסק הלכה, פעל רבות למען שלמותה של ארץ ישראל והפצת התורה. אנשים מכל קצוות הארץ וגם מהעולם היו באים אל הרב כל הזמן. לפני בדיוק שנה, ב-כ"ה סיוון תש"ע, נפטר הרב מרדכי אליהו. ננסה ללמוד קצת על דמותו של הרב.

שלב ב'-

בקשו מכל חניך לעבור את מסלול המכשולים שהכנתם מראש.
הכללים פשוטים- מי שנופל, גם אם קשה יתחיל מהתחלה. כל אחד יעשה את מירב מאמציו כדי לסיים את המסלול.

שלב ג'-

חלקו לכל חניך מטבע (נספח 2) שאלו מה כל אחד היה קונה אם היו לו 10 שקלים?
השאירו את השאלה פתוחה.

שלב ד'-

ספרו לחניכים את הסיפור (נספח 3).

סיכום-

לא פשוט לעמוד במטרה כאשר יש קשיים. אבל במסלול המכשולים שלנו גם מי שהיה לו קשה ניסה שוב ושוב ולא התייאש עד שהגיע לסוף. כך גם הרב אליהו, עשה הכל כדי שיוכל ללמוד תורה. ולמרות שהיה לו קשיים (לדוגמא שיכל ללמוד רק בלילה) הרב לא התייאש ועמד במטרתו ללמוד תורה.
שאלנו קודם מה הייתם קונים עם עשרה שקלים. ודאי רוב החניכים ענו- צעצועים, ממתקים וכד' (הוסיפו דוגמאות מדברי החניכים), כמוכם גם חבריו של הרב, כל הילדים הלכו לקנות ממתקים במעט הכסף שהיה להם, אך לא כך הרב.
הרב אליהו בחר לקנות בכסף הזה קרח כדי שיעזור לו להישאר ער בזמן לימוד התורה.
כך היה הרב מרדכי אליהו בילדותו, וככל שגדל למד הרב הרבה תורה עד שהגיע להיות רב גדול וחשוב כל-כך.

הנער שמכר תורמסין

אביו של הרב מרדכי אליהו נפטר כשהיה הרב בגיל 11, וכל פרנסת המשפחה נפלה על אמו הצדיקה מרת מזל ז"ל, שהייתה מטפלת בילדים הקטנים ולא היה לה אפשרות לעבוד. הבן מרדכי שהיה מבין הקטנים משבעת בניה יצא בגיל עשר לעבוד בשביל לפרנס את המשפחה במכירת תורמסין (קטניות שמשרים במים שבעה ימים בשביל להסיר את מרירותם ואוכלים אותן כמו גרעינים ופיצוחים). כך היה הנער מרדכי מסתובב ומוכר מדי יום את התורמסין עטופים בנייר, ובלילה היה יושב ולומד תורה.

סיפר אחיו, חכם רבי שמעון אליהו, שכל המשפחה היתה גרה בחדר אחד ובלילות כל הרצפה הייתה תפוסה על ידי המזרונים שהיו פרוסים על הרצפה. על מזרון אחד היו ישנים שני ילדים, והוא והרב מרדכי אליהו היו צריכים לישון על מזרון אחד. הרב היה מוותר לו על המקום והיה יושב מתחת לשולחן עם נר בידו ולומד תורה, כדי לא להפריע ליתר בני המשפחה שהתגוררו כולם באותו החדר.

ומאיפה היו לרב נרות ללמוד בהם במשך הלילה? סיפר האח כי בסוף היום היה מרדכי הצעיר עובר בבתי-כנסת ובתי מדרש ולוקח את השאריות של הנרות שבערו ודלקו. את השאריות הוא היה ממס ויוצק על חוט וכך היה מכין לעצמו נרות ללמוד בהם המשך הלילה.

אחיו, הרב חכם נעים אליהו, סיפר כי בעבר היו אנשים בירושלים העתיקה שראו את העוני הגדול ורצו לעודד את הילדים ללמוד תורה. הם היו מחלקים להם מדי פעם פרסים כספיים על מבחנים שונים. כל הילדים היו קונים בכסף הזה חלקום (ממתק העשוי קמח תירס וסוכר). אבל הרב היה קונה בו חצי בלוק קרח ומניח בתוך קערת מים. בתוך הקערה הוא היה מניח את רגליו בשביל שלא יירדם בזמן שהיה לומד תורה.

(מתוך 'אביהם של ישראל' חלק א')

שבועות

מטרת הפעולה:

החניכים יבינו וילמדו את המנהגים העיקריים של החג- קריאת מגילה, אכילת מאכלי חלב והבאת ביכורים.

הציוד הדרוש:

וזלין/שמן
פרי שהחניכים הביאו
רצועת נייר צבעוני
סכין יפני
מצרכים לעוגת הביסקוויטים (ראו שלב ג')
חבילה עוברת
טייפ
דיסק מוזיקה
דבק
עיתונים
ממתקים

הכנות לפעולה:

לפני הפעולה בקשו מהחניכים להביא פרי מהבית
חלקו לכל חניך מצרך שהוא צריך להביא להכנת העוגה\ ניתן לבקש מהחניכים להביא כסף ולקנות את המצרכים.

מהלך הפעולה:

שלב א':

הצגת המגילה:

הסבירו: בחג השבועות נוהגים אנו ללמוד כל לילה. של אדם חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא זה שעמד בהר סיני וקיבל את התורה הקדושה. עוד סיבה היא שדוד המלך נולד ונפטר בחג השבועות. ולכן בשלב זה נקרא את מגילת רות. את מגילת רות קוראים משתי סיבות: סיבה ראשונה היא משום שימי המגילה מתרחשים בתקופת קציר חיטים כלומר- תקופת החג. הסיבה השנייה היא שרות מקבלת על עצמה תורה ומצוות כפי שעם ישראל מקבל על עצמו את התור בכל חג שבועות מחדש.
שחקו עם החניכים את משחק 'דומינו מגילת רות'. (נספח 1).
הסבר: חלקו לשבט את הפתקים שעליהם יש את סיפור מגילת רות וכל חניך מקבל מספר קלפים. כל חניך צריך להשלים בתורו את המגילה לפי הסדר.
לאחר הקריאה הסבירו:
למרות הקשיים הרבים שניצבו בדרכה של רות המואביה, היא דבקה במטרתה להצטרף לעם היהודי- זוהי בעצם מסירות נפשה של רות ודבקותה בנעמי ובעיקר בדבקותה של ה'.

שלב ב': הבאת ביכורים.

הסבירו: כידוע חג השבועות הוא אחד משלושת הרגלים. בחג השבועות היו מעלים ביכורים (הפירות הראשונים שגדלו) ומביאים אותם לבית המקדש לכוהנים. כדי להמחיש לילדים את הבאת הביכורים נכין עם הילדים פרי מעיסת נייר. לפני תחילת היצירה הביאו חטיף ורסקו חלק ממנו. לאחר מכן שימו את כל החטיף בצלוחית מול החניכים ואמרו לחניכים לקחת את כל חלקי החטיף שאינם שבורים ולהביא לכם אותם. לאחר שהם אספו את כל החטיפים שאינם שבורים אמרו להם שהם יכולים לאכול את הפרורים. לאחר מכן הסבירו שהמילה ביכורים באה מלשון המילה בכור ואנו מביאים ביכורים כדי לומר בעצם שהכול ניתן לנו מקב"ה ולכן אנו מעלים לבית המקדש את הביכורים הכי טובים שלנו.

מהלך היצירה:

1. עשו כדור מעיסת נייר
2. הניחו לכדור להתייבש למשך כמה דקות (בזמן זה ניתן להמשיך במהלך הפעולה ולחזור ליצירה בסוף הפעולה).
3. עטפו את החלקים שאותם חרצתם והניחו אותם להתייבש.
4. לאחר שפירות הנייר התייבשו תוכלו לצבוע אותם בצבעי גואש.

שלב ג': אכילת מאכלי חלב.

בחג השבועות אנו נוהגים לאכול מאכלי חלב ודבש וזאת משום שהתורה נמשלה לדבש ולחלב: "דבש וחלב תחת לשונך".... ועוד סיבה למאכלי חלב לפי המדרש היא שלפני מתן תורה לא ידעו בני ישראל כיצד מכינים ומכשירים בשר לכן אכלו מאכלי חלב.

הכנת עוגת ביסקוויטים:

מצרכים:

- ✓ תבנית חד פעמית
- ✓ קערה
- ✓ פודינג וניל
- ✓ חלב
- ✓ שמנת מתוקה
- ✓ ביסקוויטים
- ✓ שוקולד מגורד לקישוט
- ✓ מערביל

אופן ההכנה:

מרטיבים ביסקוויטים בחלב ויוצרים שכבה אחידה בתבנית. מוסיפים לקערה כוס חלב, פודינג וניל ושמנת מתוקה ומקציפים עד שנוצרת קצפת. לאחר מכן מורחים על שכבת הביסקוויטים וכך הלאה. על השכבה האחרונה של הקרם מפוררים שוקולד.

*הערה: לא לשכוח לומר לחניכים לבוא ליום זה כשהם לא בשריים, כדי שלא יקרה מצב שילד לא יוכל לאכול את העוגה. יש לשים לב לילדים שאלרגיים למוצרי חלב, לדאוג להם לתחליף.

שלב ד': חבילת שבועות שעוברת

שחקו עם החניכים את החבילה עוברת עם חידות הקשורות לחג (החידות מופיעות בנספח 2) הכינו את החבילה מעיתונים ובסוף כל עטיפה הדביקו כרטיס עם חידה. הפעילו מוזיקה הקשורה לחג השבועות וכאשר המוזיקה נעצרת, החניך שאצלו נמצאת החבילה יקרע את העטיפה ויענה על החידה. אם ענה תשובה נכונה יזכה בעדש (או בכל ממתק אחר) ואם ענה תשובה שגויה מעבירים הלאה את החבילה וממשיכים במשחק. עד שפותחים את העטיפות ומגיעים לסוף- לפרס. רצוי שהפרס יהיה לכל השבט כמו חבילת שוקולד חלבי או סוכריות טופי חלביות, או פינוק חלבי כל שהוא.

נספחים:

נספח 1 : מגילת רות פרק א'

א, וַיְהִי בַיּוֹם שֶׁפָּטָה הַשִּׁפְטִים, וַיְהִי רָעַב, בְּאֶרֶץ; וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה, לְגִזּוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב--הוּא וְאִשְׁתּוֹ, וּשְׁנֵי בָנָיו. א, ב, וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מַחְלֹן וְכִלְיוֹן, אֶפְרַתִּים--מִבֵּית לֶחֶם, יְהוּדָה; וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי-מוֹאָב, וַיְהִיו-שָׁם. א, ג, וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ, אִישׁ נָעֲמִי, וַתִּשָּׂאֵר הָיָא, וּשְׁנֵי בָנֶיהָ. א, ד, וַיִּשָּׂאוּ לָהֶם, נָשִׁים מֵאֲבוֹת--שָׁם הָאֲחֻת עֶרְפָּה, וְשֵׁם הַשְּׂנִית רוּת; וַיֵּשְׁבוּ שָׁם, כְּעֹשֶׂר שָׁנִים. א, ה, וַיָּמָתוּ גַם-שְׁנֵיהֶם, מַחְלֹן וְכִלְיוֹן; וַתִּשָּׂאֵר, הָאִשָּׁה, מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ, וּמְאִישָׁהּ. א, ו, וַתָּקָם הִיא וְכָל תִּיהָ, וַתָּשֻׁב מִשְׂדֵּי מוֹאָב: כִּי שָׁמָּה, בְּשָׂדֶה מוֹאָב--כִּי-פָקַד יְהוָה אֶת-עַמּוֹ, לָתֵת לָהֶם לֶחֶם. א, ז, וַתֵּצֵא, מִן-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה-שָׁמָּה, וּשְׁתֵּי כְלוּתֶיהָ, עִמָּה; וַתֵּלַכְנָה בַּדֶּרֶךְ, לָשׁוּב אֶל-אֶרֶץ יְהוּדָה. א, ח, וְתָאמַר נָעֲמִי, לְשֵׁתִי כָל תִּיהָ, לְכָנָה שֶׁבָנָה, אִשָּׁה לְבֵית אִמָּה; יַעֲשֶׂה (יַעֲשֵׂה) יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד, כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם-הַמֵּתִים וְעִמָּדִי. א, ט, יִתֵּן יְהוָה, לָכֶם, וּמִצָּאֵן מְנוּחָה, אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה; וַתִּשָּׂק לָהֶן, וַתִּשָּׂאנָה קוֹלָן וַתְּבָכִינָה. א, י, וַתִּאֲמַרְנָה-לָהּ: כִּי-אַתְּ נָשׁוּב, לַעֲמֹךְ. א, יא, וְתָאמַר נָעֲמִי שֶׁבָנָה בְנֵי תִי, לָמָּה תֵּלַכְנָה עִמִּי: הָעוֹד-לִי בָנִים בְּמַעִי, וְהָיוּ לָכֶם לְאֻנָּשִׁים. א, יב, שֶׁבָנָה בְנֵי תִי לָכֵן, כִּי זָקַנְתִּי מֵהָיוֹת לְאִישׁ: כִּי אֲמַרְתִּי, יֵשׁ-לִי תְקוּוֹה--גַּם הָיִיתִי הַלֵּילָה לְאִישׁ, וְגַם יְלַדְתִּי בָנִים. א, יג, הִלָּהֵן תִּשְׁבַּרְנָה, עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ, הִלָּהֵן תַּעֲגֹגְנָה, לְבִלְתִּי הָיוֹת לְאִישׁ; אֵל בְּנֵי תִי, כִּי-מֵר-לִי מֵאֵד מָכֶם--כִּי-יֵצֵאָה בִּי, יָד-יְהוָה. א, יד, וַתִּשָּׂאנָה קוֹלָן, וַתְּבָכִינָה עוֹד; וַתִּשָּׂק עֶרְפָּה לַחֲמוּתָהּ, וְרוּת דָּבָקָה בָּהּ. א, טו, וְתָאמַר, הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתְּךָ, אֶל-עַמָּהּ, וְאֶל-אֶלֶּהָ; שׁוּבִי, אַחֲרַי יְבִמְתְּךָ. א, טז, וְתָאמַר רוּת אֶל-תִּפְגְּעִי-בִּי, לַעֲזֹבֶךְ לָשׁוּב מֵאַחֲרַיךָ: כִּי אֶל-אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלַי, וּבְאֲשֶׁר תֵּלִינִי אֵלָיִן--עִמָּךְ עִמִּי, וְאֶלֶּהָ אֶלֶּהָ. א, יז, בְּאֲשֶׁר תִּמְוֹתִי אֲמוֹת, וְשָׁם אֶקְבְּרָה; כֹּה יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי, וְכֹה יוֹסִיף--כִּי הַמּוֹת, יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֶךָ. א, יח, וַתֵּרָא, כִּי-מִתְאַמֶּצֶת הִיא לָלֶכֶת אִתָּהּ; וַתַּחֲדֵּל, לְדַבֵּר אֵלֶיהָ. א, יט, וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם, עַד-בּוֹאֲנָה בֵּית לֶחֶם; וַיְהִי, כְּבּוֹאֲנָה בֵּית לֶחֶם, וַתְּהִי סָל-הָעִיר עֲלֵיהֶן, וַתִּאֲמַרְנָה הִזְאתָ נָעֲמִי. א, כ, וַתִּאֲמַר אֵלֶיהֶן, אֶל-תִּקְרָאנָה לִי נָעֲמִי: קָרָאֵן לִי מָרָא, כִּי-הִמָּר שְׂדֵי לִי מָאֵד. א, כא, אֲנִי מִלֵּאָה הִלְכְתִּי, וְרִיקָם הִשִּׁיבֵנִי יְהוָה; לָמָּה תִּקְרָאנָה לִי, נָעֲמִי, וַיְהִי עֲנָה בִּי, וְשְׂדֵי הָרַע לִי. א, כב, וַתָּשֻׁב נָעֲמִי, וְרוּת הַמּוֹאָבִיָּה כָלְתָהּ עִמָּה, הַשָּׂבָה, מִשְׂדֵּי מוֹאָב; וְהָמָּה, בָּאוּ בֵּית לֶחֶם, בְּתַחֲלִית, קִצִּיר שְׁעָרִים.

נספח 2 :

שאלות – חבילה עוברת

1. מה מקור השם חג השבועות? (לציון סיום ספירת 7 השבועות שהחלו בחג הפסח-ספירת העומר)
2. מדוע נקרא החג חג הביכורים? (ביום זה נהגו בני ישראל להביא את הגידולים הראשונים של שבעת המינים (ביכורים) לבית המקדש)
3. מהו חג מתן תורה. (ביום זה ניתנה התורה לעם ישראל)
4. מדוע מקובל לאכול בחג השבועות מאכלי חלב? (כי התורה משולה לחלב ודבש- "חלב ודבש תחת לשונך").
5. את הביכורים מביאים ל.... (בית המקדש)
6. השמן בשבעת המינים מסמל את עץ ה.... (זית)
7. מה יוצא דופן- גפן, תפוז, תאנה, רימון? (תפוז- הוא לא אחד משבעת המינים)
8. חג הקציר הוא אחד משמות החג. מה קוצרים בתקופה זאת? (חיטה)
9. באיזה תאריך עברי חל חג השבועות? (ו' בסיוון)
10. כמה שמות יש לחג? (5 שמות)
11. מהו שמו הקצר ביותר של חג השבועות? (עצרת)
12. מהם שלושת החגים בהם נהוג היה לעלות לרגל לבית מקדש? (שלושת הרגלים- פסח שבועות וסוכות)
13. במשך שבעה שבועות סופרים את ה____? (עומר)
14. צנועה וחסודה הייתי, עם נעמי ממאב שבתי, איבדתי את זהותי, אמרו לי מי אני? (רות)
15. ביום ו' בסיוון אותי קיבל העם, מעשים טובים בי כתובים, מי אני? (תורה)

שבועות – חג מתן תורה

מטרת הפעולה:

✓ החניכים יכירו את משמעותו של ספר תורה כסמל המייחד את העם היהודי מכלל העמים.

הציוד הדרוש:

- ✓ תחפושות של ההרים להמחזה של 'התורה וההרים'.
- ✓ לוח משחק של איקס עיגול
- ✓ סקוצ'ים
- ✓ 10 תמונות של איקס ועיגול- 5 תמונות של איקס ו5 תמונות של עיגול.

הכנות לפעולה:

- ✓ הכנת התחפושות להמחזה.
- ✓ הכנת לוח המשחק
- ✓ הכנת התמונות שעליהם מצוירים איקס ועיגול.

מהלך הפעולה:

שלב א':

בחרו ארבעה חניכים ובקשו מהם להציג את ההמחזה על התורה וההרים'. (נספח 1)
חלקו להם תחפושות להר- קחו בריסטול חום וציירו עליו הר, גזרו ועל כל הר הדביקו אח משמות ההרים המצוי בהמחזה.
אתם המדריכים הציגו את שאר הקטעים.
שאלו: איך אנחנו מתכוננים לאירועים חשובים? ליום הולדת, חתונה וכו'
הגיעו עם החניכים לנקודה שההכנות לאירוע גורמות להתרגשות, כמו שבני ישראל התרגשו לקראת מתן תורה.
לאחר ההמחזה:
עם ישראל התכונן היטב (3 ימים) למתן תורה.
הם כיבסו היטב את בגדיהם וניקו את אוהליהם, הם ציפו למתן תורה והתכוננו לכך כמו שמתכוננים לפני אירוע מיוחד במינו..
ובזמן מתן התורה לא נשמע שום קול בעולם:
ציפור לא צייצה, עוף לא התעופף, מי הים נחו, האנשים לא דיברו, רק קול שופר חזק נשמע.
ואז קיבלו בני ישראל את התורה, 613 מצוות.
כל זה קרה ב- ו' סיוון לכן אנו חוגגים את חג מתן תורה.

שלב ב': משחק איקס עיגול.

1. חלקו את החניכים לשתי קבוצות וחלקו להם תמונות שמצדם השני רשומה השאלות למשחק האיקס עיגול. הסבירו לחניכים שעליהם להקשיב היטב לקטע שיקריא המדריך, היטב להסבר כיוון שבמהלך הקראת הקטע הבא כל חניך שקיבל תמונה יצטרך להניח את הדף עם התמונה לפי הקראתו של המדריך. לאחר שהמדריך יסיים להקריא את הקטע הוא יערבב את הכרטיסיות וכל קבוצה בתורה תצטרך להפוך פתק ולענות על השאלה שמאחורי הציור. הקבוצה שתדע הכי הרבה תשובות ואף תצליח במשחק האיקס עיגול – תהיה המנצחת!
2. הקריאו את הקטע. (נספח 2)
3. הסבר: כל קבוצה תישאל בתורה שאלה. עליה לענות עליה בתשובה- נכון\ לא נכון (נספח 3), עפ"י החלטה של כל הקבוצה. התשובה הראשונה שתישמע מאותה קבוצה (גם אם לא סוכמה ע"י כל חבריה)- היא התשובה שתתקבל.
 - ✓ אם הקבוצה ענתה נכון יש ה את האפשרות לבחור היכן היא מעוניינת לשים X או O – תלוי בסימן אותו בחרה. קבוצה שתצליח ליצור רצף מאונך, מאוזן או אלכסון, של הסימן שלה (X או O)- היא המנצחת.
 - ✓ במידה והקבוצה אינה יודעת את התשובה הנכונה- השאלה עוברת לקבוצה השנייה.
 - ✓ במידה והתשובה איננה נכונה הקבוצה השנייה יכולה לסמן X או O ללא שאלה.

נספחים:

נספח 1 : המחזה 'התורה וההרים'.

כבר יודעים אתם ילדים ששבעה שבועות סופרים- לקראת המתנה היקרה- התורה הקדושה. אבל אז נשאלה השאלה על איזה הר תינתן תורה.

הר הכרמל- אני הר כ"כ יפה,
גבוהה ונחמד למראה,
בודאי עלי יתן ה'
את התורה לעם ישראל.

הר התבור- לא עלייך כי אם עליי.
אני יותר יפה,
אני יותר נאה.

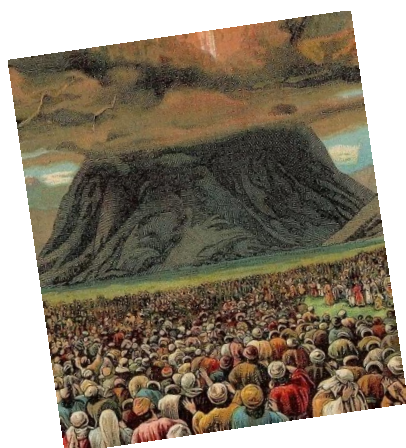
התרברב גם הר הבשן- לא עליך, לא עליך,
כי אם עליי.
הביטו וראו,
היש עוד הר יפה כמוני?!

כך רבו ההרים ביניהם,
אך הר סיני עמד בשקט ושתק.

הר סיני- אני הרי הר כ"כ קט.

אמר הקב"ה- על מה תריבו הרים הגאים?
לא עלייך הר הבשן!
ולא עליך הר הכרמל!
ולא עליך הר התבור!
רק על הר סיני העניו,
ייתן הקב"ה את התורה לבניו.

הרכינו ההרים את ראשיהם בבושה,
על גאווותם היתרה.
ועל הר סיני העניו, הצמיח הקב"ה פרחים ועלים לרוב, לכבוד מתן התורה.

נספח 2 :

- היכנסו לבושים בחולצות לבנות והסבירו לחניכים שהיום אתם לבושים בצורה חגיגית משום שאתם משתתפים בטקס שנקרא "טקס הכנסת ספר תורה". אבל אתם לא כ"כ יודעים לאן מכניסים את ספר התורה וכיצד. שאלו את החניכים אם הם אולי יודעים את התשובות לשאלו הללו? אפשרו להם לענות בחופשיות.
- אמרו לחניכים שעכשיו עליהם להקשיב היטב להסבר.

התקציר:

את ספר התורה החדש מכניסים לבית הכנסת בתהלכה גדולה ומלאה באנשים, נשים וילדים. בסופו של דבר יוכנס ספר התורה לתוך ארון הקודש.

את ספר התורה החדש מלווים האנשים הרבים שירה ובריקודים ובעיקר בשמחה גדולה. התהלכה יוצאת מביתו של האדם שקנה או כתב בידיו את ספר התורה, ומוליכים את ספר התורה החדש תחת החופה, כמו שמוליכים חתן וכלה, וסוחבים אותו בעיקר כוהנים ולווים ומותר שגם ישראל (כלומר, שאינם הכוהנים והלוויים) יסחבו את ספר התורה וזו זכות גדולה מאוד לסחוב את ספר התורה.

האדם שקנה או כתב בידיו את ספר התורה, קונה בגדים חדשים לכבוד האירוע החגיגי של הכנסת הספר ומרץ עליהם את ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", כלומר: "ב"ה שזיכה אותנו להגיע למעמד הזה בו אני זוכה להכניס ספר תורה אותו קניתי או כתבתי לבית הכנסת". את הברכה הוא מברך על בגד החדש (כיוון שלא מברכים "שהחיינו" על ספרים חדשים) והוא מתכוון בליבו גם לברך על ספר התורה.

בסופו של הטקס מתקיימת סעודת מצווה כלומר, סעודה גדולה וחגיגית שכולה שמחה והיא מעידה על השמחה הגדולה שיש בטקס הכנסת ספר תורה וכל הטקס מלווה בשירה גדולה ובריקודים.

נספח 3 : שאלות למשחק O,X-

1. את טקס הכנסת ספר תורה עושים בצורה מצומצמת כלומר, בהשתתפות ל מעט אנשים. (לא נכון)
2. כולם חייבים לקנות בגדים חדשים לכבוד הטקס. (לא נכון- רק מי שכתב בידיו או קנה את ספר התורה קונה בגד חדש.)
3. את ספר התורה מובילים בתהלכה גדולה ברוב עם הדרת מלך. (נכון)
4. ספר התורה מובל תחת חופה. (נכון)
5. בעיקר כוהנים ולוים סוחבים את ספר התורה, אבל אין חובה שרק הם יעשו זאת. (נכון)
6. ברכת 'שהחיינו' מברכים על ספר התורה החדש. (לא נכון- ברכת 'שהחיינו' מברכים על הבגדים החדשים ומתכוונים גם על ספר התורה, מכיוון שלא מברכים על 'שהחיינו' על ספרים חדשים)
7. במהלך הטקס מתקיימת סעודת מצווה. (נכון)
8. את ספר התורה מכניסים לבית הכנסת. (נכון)
9. בברכת 'שהחיינו' במהלך הטקס, הכוונה היא: ב"ה שאנחנו קיימים בעולם הזה. (לא נכון- הכוונה היא שב"ה זיכנו להגיע למעמד של הכנסת ספר תורה זה.)
10. רק כוהנים ולוים זכאים לסחוב את ספר התורה החדש. (לא נכון)
11. את ספר התורה מוליכם מבית הכנסת לביתו של קונה הספר או למי שכתב אותו. (לא נכון- התהלכה יוצאת מביתו של אדם זה לכיוון בית הכנסת)
12. כולם מגיעים בלבוש חגיגי, בשמחה ובריקודים לטקס. (נכון)

1

2

3

4

שבועות - שאלות ותשובות

מטרת הפעולה:

✓ החניכים יבינו מדוע אנו חוגגים את חג השבועות ויכירו את שמות החג ומשמעותם.

הציוד הדרוש:

✓ בגדים לבנים

הכנות לפעולה:

✓ צלמו את דף שמות החג (נספח 1) כמספר החניכים.

✓ הכינו את הכרטיסים למשחק חפש את התורה.

✓ קראו את הסיפור "שקיבלו את התורה"

מהלך הפעולה:

שלב א':

כנסו לפעולה עם בגדים לבנים ושאלו את החניכים אם הם יודעים איזה חג מתקרב אלינו? כמובן חג השבועות.

שאלו אותם האם אתם מכירים עוד שמות לחג השבועות?

לאחר שמצאתם יחד את כל השמות שחקו איתם משחק זיכרון. חלקו להם את הכרטיסים וכל חניך בתורו הופך 2 קלפים, החניך מקבל את זוג הכרטיסים כאשר על קלף אחד רשום אחד משמות החג ועל השני רשום מדוע קוראים לחג בשם זה.

לאחר שהחניכים סיימו להצמיד את הפתקים עם השמות לפתקים עם משמעות השמות בצורה נכונה, סכמו:

לחג השבועות החל ב' בסיוון יש 5 שמות:

1. חג שבועות- על שם שבעת השבועות שסופרים מפסח עד שבועות הנקראים ימי ספירת העומר.
2. חג הביכורים- על שם המנחה החדשה שהקריבו ביום זה מביכורי קציר החיטים.
3. חג מתן תורה- כי ביום זה קיבלנו את התורה הקדושה.
4. חג הקציר- כי החג חל בעונת הקציר.
5. עצרת- כי עם ישראל עוצרים את רצף החיים ונאספים כולם בבית המקדש.

שלב ב':

הקריאו לחניכים את הסיפור "כשקיבלו את התורה" (נספח 2). בקשו מהם לעצום את העניים ולדמיין שהם נמצאים עכשיו בהר סיני:

✓ אילו קולות אתם שומעים?

✓ מה אתם מרגישים?

✓ אילו מראות אתם רואים?

תנו לחניכים לבטא את תחושותיהם.

שלב ג': חידון שבועות

חלקו את החניכים לשתי קבוצות. כל קבוצה בתורה צריכה לשלוף פתק שעליו כתובה אות (נספח 3). לפי האות שהוציאה הקבוצה היא נשאלת שאלה (נספח 4) שהתשובה שלה מתחילה באות שכתובה על הפתק. אם הקבוצה צודקת בתשובתה היא מקבלת את הפתק. קבוצה שצברה הכי הרבה פתקים היא המנצחת.

לסיכום:

לחג השבועות שחל ב-ו' בסיוון יש 5 שמות. אנו מציינים אירוע גדול שאירע לנו: הקב"ה נתן לנו את התורה. החג נמשך יום אחד אך הוא עשיר בתכנים, סמלים ומנהגים הבאים לידי ביטוי בשמותיו הרבים של החג. כיום אנו נוהגים ללמוד תורה כל הלילה בחג הזה.

נספחים:

**חג
השבועות**

**חג
הביכורים**

חג מתן תורה

עצרת

חג הקציר

**על שם שבעת
השבועות שסופרים
לפני החג**

**על שם המנחה החדשה
שהקריבו ביום זה מביכורי
קציר חיטים**

**כי ביום זה נתן לנו
הקב"ה את התורה
הקדושה**

**כי נעצרים
ומתאספים בבית
המקדש**

**כי החג חל בעונת
הקציר**

כשקיבלו את התורה- לאה נאור

כשקיבלו את התורה
המדבר היה שקט ושום ציפור
אז לא זימרה
והרוח לא נשב
ואף שור אז לא געה
והעם עמד סביב ואת הכל ראה.

ככה בדיוק קרה
כשקיבלו את התורה.

זה היה ביו שלישי
של החודש השלישי
עוד אתמול גמרו כולם
לכבס את השמלות
ופתאום ענן כבד
הר סיני רעד כולו
ושמעתי שכולם ממש
ראו את הקולות.

ככה בדיוק קרה
כשקיבלו את התורה.

מן ההר עלה עשן
זה היה כמו מכבשן
רעם וברק היה וחרדה
וקול שופר,
והעם עמד בצד
כי העם כ"כ נחרד
כל העם נסוג אחור
ורק משה ניגש להר.

ככה בדיוק קרה
כשקיבלו את התורה.

אז פתאום הייתה דממה
גם הרוח לא המה, (לא השמיע קול)
הדממה הייתה שלמה
ושום ציפור אז לא זימרה
ואפילו מלאכים
לא אמרו פתאום שירה
רק הקב"ה דיבר
וכל העם קיבל תורה

ככה בדיוק קרה
כשקיבלו את התורה

נספח 3:

- א**
- מבניו של יוסף (אפרים)
- ב**
- בתוכו עז (בועז)
 - מגדולי ישראל, לפי המסורת נפטר בשבועות ויש לו שם טוב במיוחד (בעל שם טוב)
 - סבא רבה של דוד המלך (בועז)
- ג**
- כך נקרא מי שהופך ליהודי וכך נקראה גם רות (גרה)
 - שם של מושב. שם הלך לישון בועז כל ערב. (גורן)
- ד**
- מלך ישראל חי וקיים, מיהו המלך? (דוד)
 - יוצרים אותו מאחד משבעת המינים שבהם נתברכה ארץ ישראל (דבש)
- ה**
- שפחתה של שרה (הגר)
- ו**
- ביום זה חל חג הביכורים (ו' בסיוון)
- ז**
- מעשרת הדיברות ("זכור את יום השבת לקודשו")
 - משמות החג (זמן מתן תורתנו)
- ח**
- על הר זה ניתנה התורה (חורב)
 - מכלי הקציר (חרמש)
- ט**
- כך נקרא סל הביכורים (טנא)
- י**
- משבטי ישראל (יששכר)
 - בזה מקשטים את בית הכנסת בשבועות (ירק)
- י**
- אחד מעשר הדיברות (כבד את אביך ואת אימך)
- ל**
- יום מיוחד בין פסח לשבועות (ל"ג בעומר)
- מ**
- מה נהוג לאכול בחג השבועות (מאכלי גבינה)
- נ**
- מעשיה היו נעימים והיא הייתה החמות של רות (נעמי)
 - כך ענו ישראל כשקיבלו את התורה (נעשה ונשמע)
- ס**
- שיר שבועות ידוע (סלינו על כתפנו)
- ע**
- שם החג בלשון חז"ל (עצרת)

- פ
- ממצוות הצדקה בתורה במגילת רות(פאה)
- צ
- בה החלי תיקון ליל שבועות (צפת)
- ק
- משמות החג (קציר)
- קריאה זו השמיעו העולים לרגל (קומו ונעלה אל ה')
- ב
- את מגילה זו נהוג לקרוא בשבועות (רות)
- ש
- בתקופה זו ארע סיפורה של רות (שפוט השופטים)
- הדיבר הרביעי (שמור את יום השבת)
- ת
- מספר המצוות- להפוך לאותיות 613 (תרי"ג מצוות)

נספח 4:

א	א	ב	ב	ב	א	א
ז	ז	ו	ה	ד	ד	ד
כ	י	י	ט	ח	ח	ז
פ	ע	ס	נ	נ	מ	ל
ת	ש	ש	ר	ק	ק	צ

רות המואביה

מטרת הפעולה:

החניכים ילמדו על סיפורה ודמותה של רות.

הציוד הדרוש:

- ✓ מטפחות לכיסוי העיניים, כמחצית ממספר החניכים.
- ✓ תלבושות להצגה על רות ונעמי.
- ✓ כרטיסי כן / לא כמספר החניכים (נספח 1).

הכנות לפעולה:

- ✓ התאמנו על ההצגה, אל תגיעו לפעולה לא מוכנים. אחרת החניכים ישתעממו ורק יפריעו לכם!
- ✓ צלמו וגזרו את כרטיסיות כן / לא.

מהלך הפעולה:

שלב א'-

חלקו לכל חניך כרטיסיית 'כן' וכרטיסיית 'לא', לאחר מכן שאלו את השאלות המצורפות. במקום לענות בפה, כל חניך ירים את הכרטיסייה עם התשובה הכי מתאימה לדעתו. שאלו את החניכים-

- ☒ איפה הייתם מעדיפים לגור, בצריף או בארמון?
- ☒ מה הייתם מעדיפים, כל יום להכין לעצמכם את האוכל או שיהיה לכם טבח פרטי?
- ☒ הייתם מוכנים לעזוב את המשפחה שלכם?
- ☒ הייתם מוכנים לעזוב את הארץ שלכם ואת החברים שלכם וללכת למקום חדש?
- ☒ הייתם מחליפים את הדת שלכם?
- ☒ הייתם מוותרים על כל הכסף בבית המלוכה והולכים לאסוף אוכל מאנשים אחרים?

רוב החניכים יענו שהיו מעדיפים לגור בארמון, עם טבח, ולא לעזוב את המשפחה. אמרו לחניכים- אנחנו מכירים מישהי שהייתה גרה בארמון והיה לה כל מה שהיא רצתה אבל היא וויתרה על ה-כ-ל. נראה אם עד סוף הפעולה תגלו מי היא...

שלב ב'-

חלקו את החניכים לזוגות. קשרו לאחד מבני הזוג את העיניים. בקשו מהחניכים להסתובב בחדר, החניך שרואה ילווה יד ביד את החניך שעיניו מכוסות ויזהיר אותו ממכשולים בדרך. לאחר 2 דקות אמרו להם להתחלף.

חשוב לפנות את החדר מדברים מסוכנים!

הסבירו- במשחק זה, כל אחד דבק בחברו, וסמך עליו שהוא יוביל אותו בצורה בטוחה.

שלב ג'-

הציגו בפני החניכים את ההצגה על רות ונעמי (נספח 1).
(היעזרו בחניכים בהצגה)

סיכום-

שאלו את החניכים- הצלחתם לגלות מי היא אותה אחת שדיברנו עליה בתחילת הפעולה?
זאת שויתרה על כל מה שהיה לה?

זוהי רות.

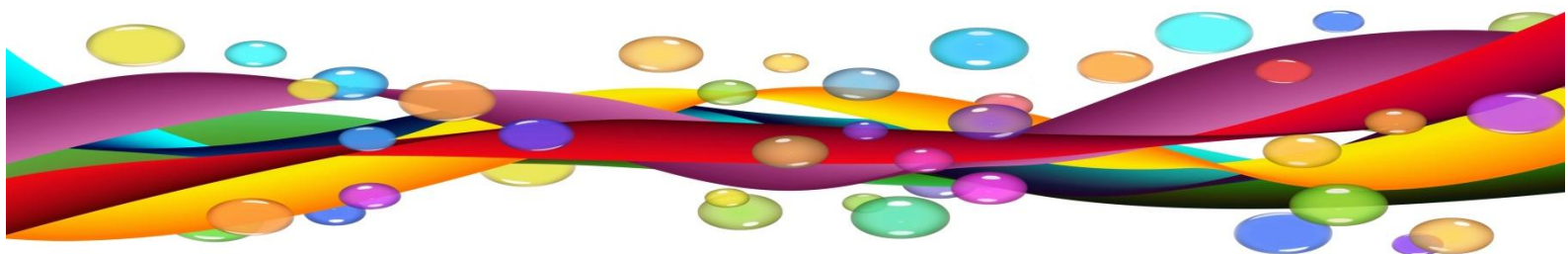
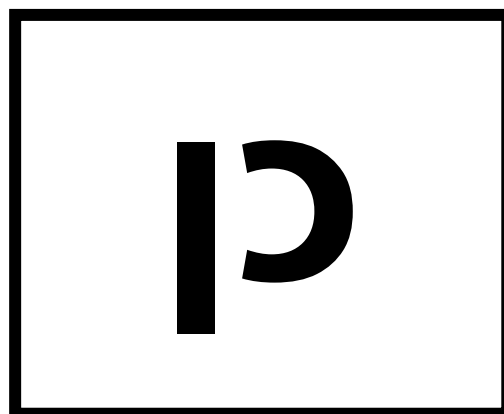
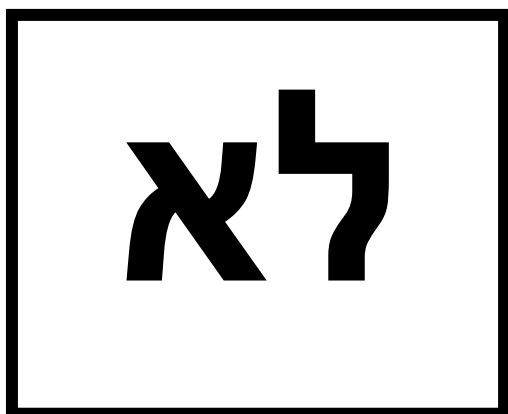
רות המואבייה הייתה הבת של מלך מואב. והיא ויתרה על כל מה שהיה לה בשביל ללכת עם
נעמי לארץ ישראל. היא דבקה בנעמי ודבקה ב-ה'. רות הייתה כל-כך צדיקה שדוד המלך היה
הנין שלה.

במשחק כל אחד דבק בחברו ממש כמו שרות דבקה בנעמי והלכה אחריה בלי לדעת מה
יהיה.

נספחים:

נספח 1:

רות ונעמי

אלימלך נכנס בלחץ, מחפש משהו.

אלימלך: "היכן שק הגרעינים הנוסף שהשארתי? נעמי?? היכן הוא?"

נעמי: "איני יודעת. אולי במחסן?"

אלימלך: "אולי. אצא לחפש"

נעמי: "הו...אלו זמנים קשים. רעב פשט בארץ. העניים אינם יודעים מה לעשות! אין פיסת לחם מיותרת בסביבה, וכולם רעבים..."

מלבישים ילד בתחפושת של עני והוא דופק על הדלת.

נעמי: "זה בטח עני נוסף, מה אעשה..."

מסתכלת ימינה ושמאלה כאילו היא מחפשת עצה.

אלימלך נכנס לפתע כשהוא שומע את הדפיקות הנוספות.

אלימלך "פותח את הדלת".

עני 1: "אדוני היקר אלימלך, עני מרוד אנוכי ואין לי ממה לקיים את השבת, אפשר בבקשה מעט כסף בשביל שבת?"

אלימלך: (מחמיץ פנים ועונה) "טוב, בסדר, בסדר, אבל רק מעט כי אין לי מספיק"

עני 1: "תודה מקרב לב, תודה, תודה, תודה, תודה, תודה, תודה"

אלימלך: "אני פשוט לא מבין מאיפה מגיעים כל האנשים האלה. איך כולם יודעים שדווקא לנו יש אוכל וכסף? אני אומר לך, נעמי, צריך להפסיק את זה".

נשמעת עוד דפיקה בדלת.

אלימלך: (נאנח) "את רואה?! הנה עוד אחד מגיע. זה פשוט לא נגמר!"

אלימלך פותח את הדלת.

עני 2: "שלום אדוני אלימלך, יש לי תשעה ילדים ואין לי אוכל בשבילם. תוכל אולי לתת לי קצת אוכל או כסף בשביל להאכיל את ילדי?"

אלימלך: "תשמע הייתי רוצה אבל אני פשוט לא יכול. אני חנוק בחובות עד הצוואר. אני לא יודע מי אמר לך שיש לנו אוכל או כסף אבל הוא הטעה אותך. תודה להתראות".

סוגר עליו את הדלת.

הוא פונה לנעמי: "בקצב כזה יגמר לנו כל הכסף! תגמר לנו כל התבואה! זה לא יתכן שהעניים בארץ יגמרו לי את כל החסכוניות! מה ניתן לעשות??"

אלימלך מעמיד פני חושב: "יש לי רעיון! אנחנו נעזוב! נרד למואב. שם איש לא יכיר אותנו ולא יבקש צדקה".

נעמי: "אלימלך! יש לנו תפקיד חשוב כאן! עלינו לעזור לעניים המבקשים מאתנו אוכל! אנחנו צריכים לשמוח שאנו לא נזקקים בעצמנו ולתת להם כמה שנוכל."
אלימלך: "לא!! החלטתי! אנחנו עוזבים".

הם לוקחים את השקים שלהם, נעמי עושה זאת באיטיות ומתוך צער.
המדריך שהיה אלימלך יוצא ומחליף את בגדיו לרות.

נעמי מספרת: "עברו שנים מאז שירדנו למואב. מחלון וכליון דווקא התאקלמו יפה בבית החדש ואלימלך שמח עד הגג. אף אחד לא מדבר איתו, אף אחד לא מציק לו, אף אחד לא מבקש ממנו שום דבר. לי עדיין היה קצת קשה אבל לאחר כמה שנים גם מחלון וגם כליון פגשו נשים והתחתנו. אנחנו לא יכולנו לקוות לכלות יותר טובות מאלה. הם פשוט מקסימות! כל הזמן עוזרות ודואגות ונותנות יד בכל דבר שאבקש וגם במה שלא אבקש! אבל המזל הטוב עזב אותנו וקרה לנו אסון נורא. בעלי ושני ילדי מתו. היה זמן שרציתי למות יחד איתם. היה לי כל-כך קשה להיות פתאום לבד. אבל רות ועורפה, שתי כלותי, ממש עזרו לי ותמכו בי. אבל נותרתי בודדה כאן במואב. אני לא מכירה כאן איש, לא את השפה ולא את התרבות. אני לא שייכת למקום הזה. החלטתי שאחזור לארץ ישראל-מה אעשה כאן ללא משפחה?

אלך ואודיע לרות ועורפה.

רות נכנסת עם כביסה ונעמי ניגשת אליה.

נעמי: רות, אני רוצה לדבר איתך. עכשיו שאלימלך ומחלון וכליון מתו החלטתי לחזור הביתה, לארץ ישראל. המקום הזה אינו המקום בשבילי. אני לא רוצה לבלות כאן את שארית חיי, בודדה במקום זר. אני חושבת שיהיה חכם אם את ועורפה תשובו לבית של אביכן. תוכלו להתחיל את חייכן שוב, להתחתן שוב.

רות: נעמי, אני מבינה אותך שאת רוצה לחזור אבל אני לא חושבת שזה רעיון טוב שתחזרי לבדך. הדרך ארוכה ומסוכנת. חוץ מזה יהיה לך קשה לחיות לבדך בארץ, למרות שהיא ארץ מולדתך. אני אצטרף אליך.

נעמי: "לא, לא! אני לא רוצה לגרום לך לעזוב את הארץ שלך. יש לך כאן משפחה, ולא סתם משפחה- אביך מלך מואב! יש לך כאן מעמד, השפה והתרבות כאן הם חייך. אני לא יכולה לבקש ממך לוותר על זה. לא, כדאי שתחזרי לבית אביך. אני אלך להגיד לעורפה".

נעמי יוצאת.

רות: "אני לא יודעת מה לעשות. מצד אחד, נעמי צודקת! זה באמת יהיה יותר קל פשוט לחזור לבית אבי. זהו מקומי. אבל איך אני יכולה לנטוש את נעמי במצבה? היא בודדה, זאת תקופה מאוד קשה- היא הרי עדיין מתגברת על מות בעלה שני בניה. והיא גם כבר לא אישה צעירה, איך היא תפרנס את עצמה בארץ ישראל?"

רות: "לא, אני יכולה לעזוב אותה. אני אשכנע אותה שהדבר הכי נכון הוא שנמשיך שנינו יחד לארץ ישראל".

נעמי חוזרת.

נעמי: "דיברתי עם עורפה והיא הסכימה לחזור לבית אביה. היא בחדרה אורזת את דבריה. אולי כדאי שגם את תתחילי לארוז, אני רוצה לצאת כבר מחר בבוקר".

רות: "בסדר. איזה בגדים כדאי לי לקחת לארץ ישראל? איך המזג אוויר שם?"
נעמי: "על מה את מדברת? אינך הולכת לארץ ישראל, את חוזרת לבית אביך!"
רות: "לא, החלטתי ללכת איתך לארץ ישראל".

נעמי: "רות, זה לא נשמע לי רעיון טוב. איך תסדרי במקום חדש בלי אף אדם שאת מכירה?"
רות: "בדיוק כמו שאת הסתדרת במקום חדש. חוץ מזה אני מכירה אותך וזה מספיק לי".
נעמי: "רות..."

רות: "איני יכולה לעזוב אותך לבדך. אני אסתדר הרבה יותר טוב בארץ חדשה מאשר שאת תסדרי לבדך. את יודעת בדיוק כמוני איזה קושי יהיה לך לחיות לבד. איך תחזרי לארץ ישראל לבד? איך תתפרנסי? איך תטפלי בבית לבדך? לא, איני יכולה להרשות לך לעשות זאת לבדך. חוץ מזה שאת עדין משפחתי ואיני יכולה פשוט להפקיר אותך".
נעמי: "רות, את בטוחה? בדיוק כמו שאני יודעת את הקשיים שלי לחזור לבד, כך את יודעת את הקשיים שלך יהיו אם תבואי איתי. מגיע לך לשקם את חייך ולהחילם מחדש. למה לך להשליך הכול למען אישה זקנה ובודדה שאין לה דבר?"

רות מחייכת.

רות: "כי היא משפחתי ואני אוהבת אותה".

נעמי מחייכת. רות שמה את ידה בתוך ידה של נעמי.

רות: "עמך עמי!"

רות יוצאת ונעמי פונה לילדים.

נעמי: "אתם יודעים, איני מתפלאת שרות החליטה לבוא איתי. אם תיקחו את אותיות שמה תקבלו את שורש המילה ו.ת.ר- ויתור. זה טמון בתוך אופייה. איזו אישה מדהימה. איזה מזל יש לי שהיא הולכת לחזור איתי לארצי. טוב, כדאי שאלך לארוז".

ינ' בתמוז

פריצת המצור על ירושלים

מטרת הפעולה:

- ✓ החניכים יבינו את משמעותה של שנאת החינם וכמה היא חמורה.
- ✓ החניכים יבינו ששנאת חנם בין היהודים שהיו בירושלים בזמן המצור היא זו שהביאה למצור.

הציוד הדרוש:

- ✓ חבל

מהלך הפעולה:

שלב א': משימות הופכיות.

בקשו שני מתנדבים. בקשו מכל אחד מהם לבצע את המשימה שתתנו לו. המשימות שתתנו לחניכים הם משימות הופכיות כמו: לאחד מהם לפתוח את החלון ולאחד מהם לסגור את החלון. (משימות נספח 1)
התוצאה הצפויה שהחניכים יאבקו אחד בשני כדי לבצע את המשימות שלהם.

שלב ב':

הקריאו לחניכים את הסיפור "החלון בבית מלון". (נספח 2)
שאלות לדיון:

1. מה הייתה הבעיה של שני האנשים בסיפור?
2. איך הם יכולים לפתור אותה?
3. אילו מקרים אתם מכירים שכיוון שלא מדברים ומסבירים מתחילים לריב?

שלב ג': הצגת מצב.

בחרו שלושה חניכים ובקשו מהם להציג את המצב הבא:

השעה 23:00 . מר נים חוזר
מיום עבודה קשה. הוא סחוט
ומת לישון.
אבל... הוא אינו יכול להירדם,
בגלל שהשכן מלמעלה, מר צליל,
מאזין למוסיקה ברדיו-טייפ רועש.
מר נים מחליט לעלות למעלה.
הוא דופק על הדלת של מר צליל.
ואז...

לכל אחד מהם אמרו להציג את המצב בסגנון שונה. מחניך אחד בקשו להציג את המצב איך שהוא רוצה, ומהחניך השני בקשו להציג את המצב בעצבים ובכעס, ומהשלישי בקשו להציג את המצב בעדינות ומתינות.

הסצירה: סביר להניח שכאשר האדם ידפוק בעדינות ויבקש בצורה נאותה להפסיק את הרעש, תגובת השכן תהיה בטון זהה והדברים לא יגיעו לידי מריבה רצינית. אך כאשר האדם יפנה בכעס, גם השכן יגיב בצורה זהה. מקרים אלו, מראים לנו איך אותו מצב יכול להתפתח לכיוונים שונים, הדברים תלויים בנו ובתגובות שלנו.

סיכום הפעולה:

הפעולה התחלקה לשני שלבים. בשלב הראשון ראינו שכל אחד מהחניכים נלחם ונאבק כדי לעשות את המשימה שהוטלה עליו ולא היה לו אכפת מהמשימה של החבר שלו עד כדי כך שהם היו מוכנים להיאבק אחד בשני. בשלב השני ראינו ששני האנשים בבית מלון בעצם נאבקו לחינם מבלי בכלל לברר על מה הם נאבקים, הם נאבקו על חלון שבכלל לא היה בו זגוגית. בשלב השלישי ראינו שכאשר אנו מדברים בנועם ובשקט אנו יכולים להגיע לתוצאות טובות יותר.

בתקופה שלפני חורבן בית המקדש השני. היהודים התחלקו לשתי קבוצות קבוצה אחת שרצתה להילחם ברומאים וקבוצה שנייה שאינה קצתה להילחם, בגלל חוסר ההסכמה שהיה ביניהם הקבוצה שרצתה להילחם שרפה את כל המזון שהיה ברשותם וכך לא נשאר לאף יהודי אוכל בתוך העיר ירושלים. בגלל שהעיר הייתה נתונה במצור, אי אפשר היה גם להכניס אוכל לעיר, כך כל היהודים היו רעבים וצמאים מאוד. המצור פרץ בעקבות שנאת החינם שהייתה בין היהודים בתקופה זו. עלינו ללמוד ליישב ויכוחים בלי לפגוע אחד בשני, שמתוך "אהבת חינם" תבנה שוב ירושלים.

נספחים:

נספח 1:

לאחד החניכים אמרו למשוך בחבל
ולאחר אמרו לא למשוך בחבל.

לאחד אמרו לפתוח חלון ולאחר
אמרו לסגור חלון

לאחד אמרו לפתוח את דלת הסניף
ולאחר אמרו לסגור את דלת הסניף.

לאחד אמרו לזרוק את הזבל של
הסניף ולאחר אמרו להשאיר את
שקית הזבל בפח של הסניף.

לאחד אמרו שידאג שיהיה שקט
ולשני אמרו שידאג שיהיה רעש

החלון עזית מלון

בחדר אחד בבית מלון בירושלים ישבו שני אנשים, אנשים רציניים מאוד, ונחמדים מאוד.

הערב בא, רוח קיץ נשבה, ושני האנשים הלכו לישון.

הם שכבו איש במיטתו, כיבו את האור שליד הראש, אמרו לילה טוב, והיה שקט.

רק לרגע, כי אחרי רגע אמר אחד מהם:

"המ, סליחה, אבל אני לא יכול לישון ככה, אני חייב לפתוח את החלון"

הוא אכן הלך ופתח את החלון, וחזר לישון...

לישון הוא לא הצליח. מה שקרה הוא, שאחרי שעה אמר השני:

"נעשה יותר מדי קר, צריך לסגור את החלון" והוא קם וסגר אותו.

עוד רבע שעה עברה, והראשון אמר: "אוף, איזה חום, חייבים לפתוח"

והוא קם וניגש לחלון, ובהחלטיות פתח אותו לרווחה, ובדרכו חזרה למיטתו הוסיף:

"עכשיו הרבה יותר טוב, לילה טוב".

השקט היה זמני ומתוח. אינני בטוח שעברה רבע שעה שלמה כאשר נשמע קול עצבני וחסר סבלנות: "עם כל הכבוד, כן? אני לא מסוגל לישון כשהחלון פתוח, אני קופא מקור!"

והאיש קם, מעיף את שמיכותיו לצדדים, וסגר את החלון וגם נעל אותו שלוש פעמים במנועול.

עברו כמה דקות וללא כל מילה קם הראשון, ניגש לחלון ופתח אותו, נושם לרווחה, ואומר: "אח, סוף-סוף קצת אוויר". והוא חזר למיטה, עיניו פקוחות בחושך, מחכה מתוח למה שיקרה הלאה.

היה שקט, שהופרע רק על ידי שיעולים של השני, ומשפטים כגון:

"ברר, קר..."

שהוא אמר בלחש עצבני.

אחרי עוד רבע שעה הוא אמר בקול רם: "לכל דבר יש גבול, אני לא חייב לקום חולה בבוקר בגלל אידיוט אחד שישן איתי במקרה בחדר" והוא רץ וזינק אל החלון וסגר אותו.

עוד לפני שחזר אל מיטתו אמר הראשון לעצמו בקול ברור, מדגיש כל מילה:

"אם הייתי ישן בחדר עם בן - אדם, הכל היה בסדר, אבל יש טיפוסים שאי-אפשר לדבר איתם." והוא קיפל את אצבעות רגליו במיטתו והתהפך מצד אל צד עד שלא יכול היה לסבול עוד - והוא קם ופתח את החלון.

ככה עברה עוד רבע שעה ועוד רבע שעה, וככל שהלילה התקדם הפכו שני האנשים לאויבים בנפש. ואף אחד מהם לא ישן אפילו דקה, עד שהגיע הבוקר.

... ובבוקר אור, כשהם ניגשו שוב אל החלון, עייפים ועצבניים, הם ראו משהו מעניין ומעורר מחשבה: בחלון לא הייתה זגוגית!...

יד' בתמוז- שבירת לוחות הברית הראשונים

חוסר סבלנותם של בני ישראל

מטרת הפעולה:

החניכים יבינו את חשיבותה של הסבלנות באמצעות סיפור שבירת לוחות הברית הראשונים, ושזו הדרך לקבל דברים ולא חוסר סבלנות.

הציוד הדרוש:

✓ חבילה עוברת

מהלך הפעולה:

שלב א':

בחרו מספר חניכים ובקשו מהם להציג את הפנטומימות הבאות: אדישות, שמחה, אלימות, סבלנות, אהבה, שנאה וכו'..

לחניכים הכי קשה להציג את המושג סבלנות.

לאחר שסיימתם עם הפנטומימה שאלו:

✓ למה היה לכם קשה להציג את המושג סבלנות?

✓ למה כ"כ קשה לנו להיות סבלניים?

הסבירו: כיום קשה לנו להיות סבלניים משום שאנו רגילים לקבל הכל כאן ועכשיו, לדוגמא: יש ילדים שקשה להם לקרוא ספרים משום שדרוש סבלנות לקריאת ספר, לעומת זאת בטלוויזיה אנחנו לא מתאמצים אנחנו רואים את כל הסיפור לפנינו, אין צורך לפתח דמיון ואין צורך לחשוב לכן אנו מעדיפים לצפות בטלוויזיה מאשר להתאמץ בקריאת ספר. בקשו מהחניכים להעלות רעיונות נוספים.

שלב ב': חבילה עוברת.

הכינו חבילה עוברת מעיתונים (בשבת: ניתן לעשות חבילה עוברת עם שקיות ניילון או לקבל את העיתונים מבלי להדביק) שבסופה יהיה פרס. לאחר המשימות של החבילה (נספח 1) הכניסו פתק שעליו כתוב " באפשרותך לקבל פרס" הדגישו לחניכים שהפרס הזה הוא "פחות" מהפרס שיש בסוף החבילה. סביר להניח שהחניכים ירצו לקבל את המתנה באמצע החבילה עוברת ולא ירצו לחכות למתנה שבסוף.

הסבירו: בסיום המשחק המשילו את הרצון של החניכים לקבל את הפרס האמצע החבילה העוברת ולא לחכות לפרס שבסוף, לבני ישראל שבמעמד הר סיני לא היה להם סבלנות לחכות למשה שידר עם לוחות הברית לכן הם בנו את עגל הזהב וויתרו על אמונתם בה' משום שחשבו שעבודת אלילים יותר טובה.

שלב ג': סיפור הרב ותלמידו. (נספח 2)

לאחר הקראת הסיפור שאלו את החניכים:

1. למה פחד התלמיד?
 2. למה הרב לא כעס עליו?
 3. למה הוא כבר לא כ"כ אהב לשחק אחרי האירוע?
 4. למה התלמיד החליט ללמוד יותר קשה?
- הסבירו: בסיפור ראינו שהתלמיד פחד מהרב שלו משום שהוא יצא מהישיבה בלי ידיעתו. הרב החליט להיות סבלני, ולאחר זמן מה הרב ראה שסבלנותו ש השתלמה לו משום שתלמידו הבין לבד שהמשחק הוא הבלים לעומת לימוד התורה. ולרב לא היה כל צורך להעניש אותו משום שהתלמיד הגיע למסקנה הזו לבד.

לסיכום:

הסבירו לחניכים שלעיתים שווה לחכות ולוותר על משהו למען משהו טוב יותר. לעיתים חוסר הסבלנות גורם לנו לעשות החלטות פזיזות שגורמות לנו להפסד.

נספחים:

נספח 1:

קפוץ 10 פעמים על רגל ימין

קפוץ 10 פעמים על רגל שמאל

הקפי את הסניף 5 פעמים

הסתובבי סביב המדריכה 5 פעמים

ספרי בדיחה

שירי את ההמנון של עוז

ספרי פאדיחה שקרתה לכם

ספרי לקבוצה משפט אחד אמת ומשפט אחד שקר
והקבוצה צריכה לנחש איזה משפט אמת ואיזה משפט שקר

ספרי לנו משהו מפחיד שעברת

המציאו סיסמא לשבט

נספח 2:

לפני זמן רב היה תלמיד ישיבה צעיר מאוד שאהב לשחק ומחשבתו לא הייתה בלימודי התורה. רבו ראה זאת אך אינו מיהר למתוח עליו ביקורת.

לילה אחד תלמיד הישיבה לא יכול היה לשלוט בדחף של רצונו לשחק ולכן הוא רצה להתגנב מעבר לגבולות הישיבה ללא ידיעת הרב, אולם דלתות הישיבה היו נעולות בחוזקה כך שלא הצליח לצאת.

אז הוא הזיז שרפרף לצד של הקיר, עלה עליו וקפץ מעל הקיר. באושר חמק החוצה לתוך הלילה.

לאחר מכן הרב ערך בדיקה בסביבה ומצא את השרפרף ליד הקיר. הוא מיד הבין מה מתרחש. אך הוא החליט לחכות לתלמיד כך שיוכל ללמד אותו כמה דברים. הרב שמע מישהו קופץ בצד השני של הקיר כך שהזיז את השרפרף וישב ישיבה שפופה ליד הקיר כששתי ידיו אוחזות בברכיו. התלמיד חשב שהצל השחור זה השרפרף אותו הניח שם. הוא קפץ למטה והרגיש שהדבר עליו נחת היה רך בצורה בלתי צפויה, כך שפחד מאוד. הוא הסתובב וראה שזה הרב שלו, הוא רץ אל חדרו במהירות. הוא שכב במיטה וחיכה לרב שיבוא מרוגז, הוא לא הצליח לישון כל הלילה בשל המחשבות על תגובתו.

בשיעור הבוקר המוקדם התלמיד הרגיש חסר מנוחה בציפייה להיענש ע"י הרב. לרב הייתה הבעה רצינית מאוד, אבל הוא לא העלה את הנושא הזה. כמה ימים עברו, והרב גילה שהתלמיד כבר אינו אוהב לשחק כשהיה ולכן למד קשה יותר. מאז והלאה התלמיד שקד והשקיע בלימודי התורה והגיע לגבהים כבירים בידע התורני שלו.

שלושת השבועות

מטרת הפעולה:

החניכים ילמדו על מנהגי האבלות הנהוגים בשלושת השבועות ובתשעת הימים וכן על חורבן ירושלים.

הציוד הדרוש:

- ✓ פתגמים / פסוקים הקשורים בירושלים (נספח 1).
- ✓ תמונות מנהגי האבלות (נספח 2).

הכנות לפעולה:

- ✓ צלמו וגזרו את נספח 1 וקשטו כטוב בעיניכם.
- ✓ צלמו וגזרו את נספח 2.

מהלך הפעולה:

שלב א'-

בתחילת הפעולה חלקו לכל חניך חלק מפתגם / פסוק הקשור לירושלים בחורבנה ובבניינה (נספח 1) על כל חניך למצוא את בן זוגו המשלים את המשפט שלו. כל זוג יקרא את הפסוק/פתגם שלו ולאחר מכן נסביר מה הפסוקים/פתגמים מבטאים ועל מה הם מדברים. הדגישו לחניכים שאלו פסוקים הקשורים לירושלים בחורבנה ובבניינה והסבירו את ההקשר בין חורבן ובניין ירושלים לימי בין המצרים- ימי בין המצרים הם שלושת השבועות שבין פריצת חומות העיר ירושלים לבין חורבנו של בית המקדש. הרומאים עשו מצור על העיר ירושלים, שמרו על החומות שאף אחד לא יוכל להיכנס או לצאת. ובנתיים, בתוך העיר הנצורה-הסגורה, היהודים, במקום לחזק אחד את השני לא הפסיקו לריב. בעקבות מריבות אלו ושנאת החינם שהיתה בין היהודים הצליחו הרומאים ביום י"ז בתמוז לבקוע-לשבור את חומות העיר, להיכנס אליה ולשלוט בה. שלושה שבועות עברו מהיום שבו נכנסו הרומאים לירושלים ועד היום שבו הם החריבו- הרסו את בית-המקדש. אלו הם שלושה שבועות עצובים מאוד.

שלב ב'-

נחלק את החניכים לזוגות/קבוצות בהתאם למס' החניכים. לכל זוג/קבוצה נחלק 4 תמונות (נספח 2) הקריאו את דיני שלושת השבועות בסדר אקראי (נספח 3) כל זוג/קבוצה שברשותו יש תמונה הקשורה לאותו דין שהמדריך קורא מכריזים בקול "בין המצרים" ומקבלים את הכרטיס שהמדריך קרא. הזוג/קבוצה שאספו הכי הרבה כרטיסים הם המנצחים.

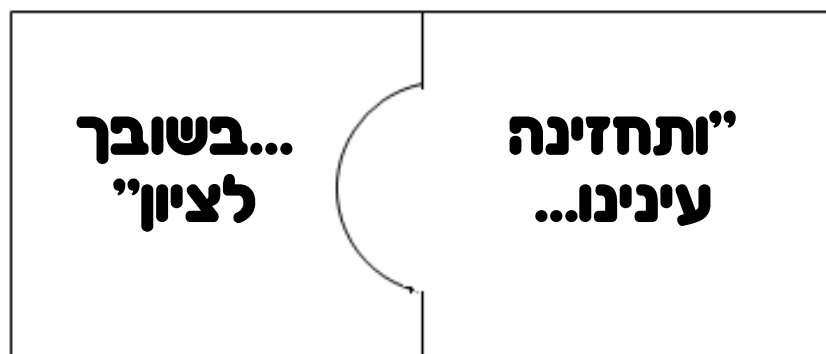
הסגירה: ב-י"ז בתמוז נבקעו חומות העיר ירושלים ע"י הרומאים שעשו מצור על העיר, תושבי העיר ניסו להגן עליה אך בגלל בריבות שהיו בניהם- שנאת חינם שהיתה ביניהם, הצליחו הרומאים לפרוץ את המצור ולהיכנס לירושלים. ובעקבות כך הצליחו הרומאים ב-ט' באב להחריב את בית-המקדש. שלושת השבועות שבין התאריכים הללו אנו אבלים על חורבנו של בית-המקדש.

שלב ג' -

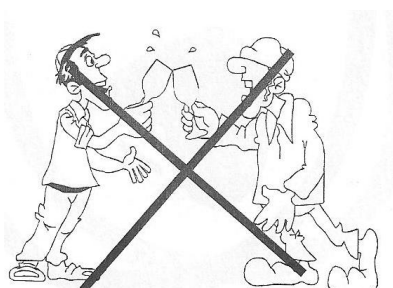
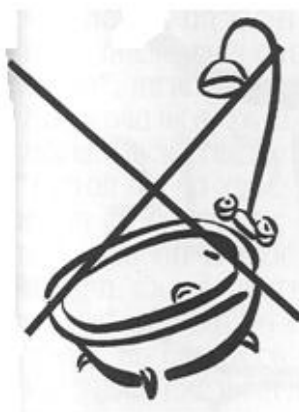
ספרו לחניכים את הסיפור על ר' עקיבא והשועל (נספח 4)
 הסבירו: בסיפור ראינו הסתכלות אחרת על המציאות שבאה מצד ר' עקיבא. שעל חורבן בית המקדש, דבר כל כך עצוב וקשה, ר' עקיבא צוחק ומכאן אנו לומדים שהדרך שבה תופס האדם את המציאות היא בעלת השפעה עצומה על חייו, הוא מתמלא באנרגיה, התלהבות ואמונה, וזה מביא אותו לשמחה ולעשייה. גם אנחנו יכולים לשבת ולבכות למה בית המקדש לא נבנה עוד- או שבאפשרותנו לפעול ולעשות כדי שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו.

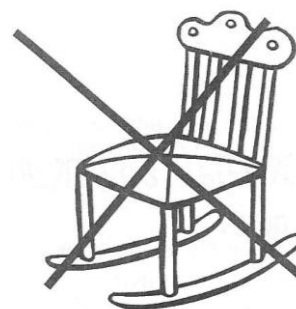
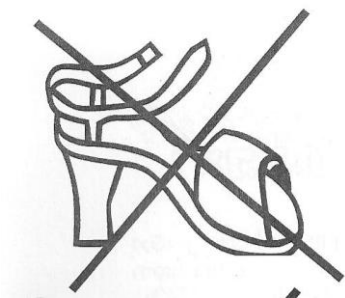
שאלו: איך נוכל לדעתכם לסייע לכך שבהמ"ק יבנה?
הסבירו: בעזרת אהבה חינם. **ומהי אהבת חינם?** אהבת חינם זה כאשר אני אוהב את החבר שלי לא בגלל שהוא קנה לי מתנה, או בגלל שהוא שיחק איתי היום, אני לא אוהב אותו דווקא בגלל משהו מסוים, אלא פשוט אוהב אותו.
 וכך, בע"ה שכולם יאהבו את כולם בלי תנאים, ובלי סיבות מיוחדות נזכה שבית-מקדש יבנה מחדש.

נספח 3-

דיני שלושת השבועות

- ❖ ממעיטים בשמחה בימים אלה.
- ❖ אין יוצאים במחולות וריקודים.
- ❖ אין נושאים נשים מייז בתמוז עד לאחר ט' באב.
- ❖ הספרדים נוהגים להסתפר עד השבוע שחל בו תשעה באב.
- ❖ בתשעת הימים שבין ראש חודש אב לתשעה באב אסור לשתות יין.
- ❖ נוהגים שאין לברך שהחיינו על בגד חדש.
- ❖ אין לכבס בגדים מראש חודש אב ואפילו אינו רוצה ללבושם עתה אבל מותר לכבס בגדי תינוקות.
- ❖ יש הנוהגים שלא להתרחץ במים חמים לאחר ראש חודש אב אלא לצורך רפואה או לכבוד שבת.
- ❖ בסעודה המפסקת שבערב תשעה באב יש נוהגים לאכול ביצה ואפר, זכר לחורבן.
- ❖ בתשעה באב עצמו אין לאכול ולשתות.
- ❖ בתשעה באב אין לנעול סנדלי עור.
- ❖ בתשעה באב לא משתמשים בקרמים ובשמנים של הגוף.
- ❖ בתשעה באב קוראים את מגילת איכה שנכתבה לפי המסורת ע"י ירמיהו. המגילה מתארת את חורבן בית-המקדש.
- ❖ בט' באב, בעת קריאת המגילה נוהגים לשבת על הקרקע כמנהג האבלים. ולא לומדים תורה עד צהרי היום-גם תלמידי חכמים מלימודיהם.
- ❖ כל העושה מלאכה בט' באב ואינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה.

רבי עקיבא והשועל

תקופה קצרה לאחר חורבן בית-המקדש, עלו רבי עקיבא ומספר חכמים נוספים להר הבית כדי לראות את ההרס והחורבן הנורא שקרה שם. בעודם מסתובבים מדוכאים בין החורבות, הם ראו לפתע שועל שיוצא מתוך קודש הקודשים – המקום הקדוש ביותר של ההיכל אשר בימים קדושים רק לכהן הגדול היתה הזכות להיכנס אליו. בשלב זה לא יכלו עוד חבריו של רבי עקיבא לשאת את הכאב ופרצו בבכי מר. אבל למרבה הפלא, רבי עקיבא לא רק שלא הצטרף לבכיים אלא פרץ בצחוק גדול.

"מה קרה לך, עקיבא? האם באמת אינך רואה את גודל הביזיון? כיצד אתה יכול לצחוק כאשר אתה רואה שועל יוצא מקודש הקודשים?" שאלו אותו חבריו.

"חברים יקרים", ענה להם רבי עקיבא, "בוודאי שאני מביין".

"אז מדוע אתה צוחק כאשר כל נבואות החורבן מתממשות לנגד עינינו?"

"פשוט מאוד", אמר רבי עקיבא, "אתם כואבים את התגשמותן של נבואות החורבן, אבל שכחתם דבר אחד. אם הנבואות הללו התגשמו, זהו סימן שגם הנבואות בדבר התקומה של הבית השלישי עתידות להתקיים ועל כך אני צוהל ושמח".

תשעה באב

מטרת הפעולה:

החניכים יבינו שבית המקדש חרב מפני שנאת חנם ובע"ה יבנה ע"י אהבת חנם, ולכן עלינו להרבות אהבת חנם בין אחד לשני.

הציוד הדרוש:

- ✓ תלבושות להצגה על קמצא ובר-קמצא
- ✓ תלבושות להצגה על האחים
- ✓ בריסטולים צבעוניים
- ✓ מספריים
- ✓ מחזיקי מפתחות
- ✓ טפט שקוף

הכנות לפעולה:

- ✓ צלמו את נספח 2 כמספר החניכים.
- ✓ צלמו את נספח 3 כמספר החניכים.

מהלך הפעולה:

שלב א'-

הציגו בשיתוף עם החניכים את הסיפור על קמצא ובר-קמצא (נספח 1). שאלו את החניכים- לפי ההצגה שראינו, מה גרם לחורבן בית-המקדש? הסבירו- בר-קמצא נפגע מאוד מהמארח שעשה את הסעודה ואף נפגע מאוד מכל החכמים שישבו שם ולא התערבו כאשר הלינו את פניו. בעקבות ההשפלה שחוזה בר-קמצא הוא הרגיש כעס, עד כדי כך שהיה מוכן שיפגעו באחיו היהודים. וזו שנאת החנם- לפעמים אנחנו כועסים ולפעמים רבים אבל אסור שהכעס או המריבה יביאו אותנו לפגוע באחינו, ביהודים כמונו, או באף אדם- לחינם. בגלל "שנאת החנם"- שלא היה אכפת ליהודים אחד מהשני נחרב בית המקדש.

שלב ב'-

שחקו עם החניכים 'תופסת חיבוקים': החניכים עומדים במעגל רחב, התופס עומד במרכז המעגל ומכריז על מספר, על שאר החניכים ליצור במהירות קבוצות בהתאם למספר שהוכרז ולעמוד חבוקים-יד על כתף (שלישיה, חמישייה וכו'..). מי שנשאר ללא קבוצה צריך לברוח מהתופס, מי שנתפס הופך לתופס, מגיע למרכז ומכריז על מספר וכן הלאה. דאגו שיהיה מחולק בצורה כזו שאף פעם לא יישאר חניך לבד ואתם תישארו התופסים תמיד.

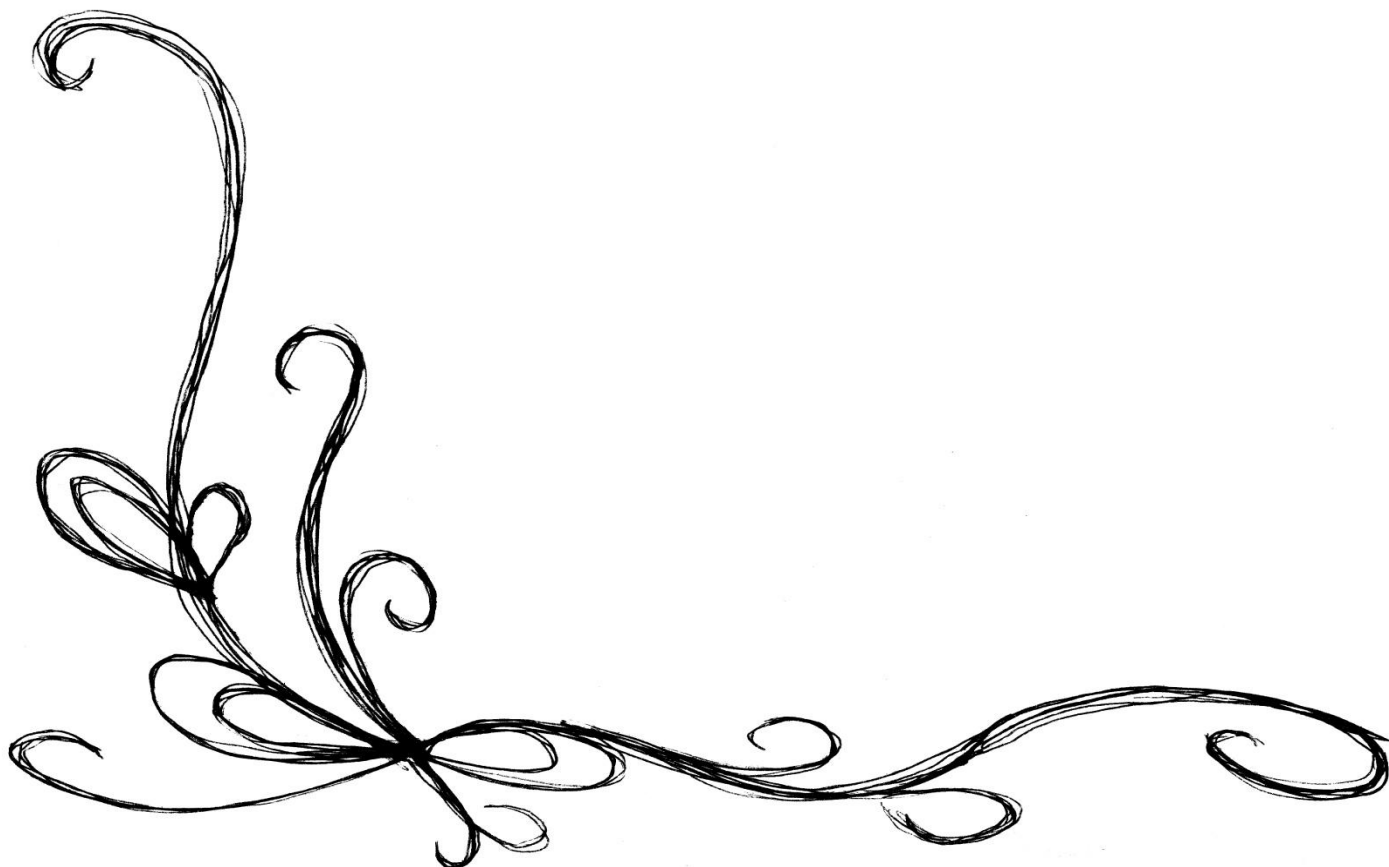
שלב ג'-

חלקו לכל חניך את ציור סיפור האחים (נספח 2), ובקשו מכל חניך שיכתוב בעיגול דבר מה שלדעתו יוביל לאהבת חנם שתוביל בע"ה לבניית המקדש.

סכמו- בית המקדש חרב בגלל שנאת חנם רבה שהיתה בין היהודים ובע"ה יבנה המקדש
ע"י אהבת חנם שנפגין אחד כלפני השני.

שלב ד'-

חלקו לחניכים בריסטולים בצבעים שונים וריבוע עם הכיתוב "על שנאת חנם חרב ועל אהבת
חנם יבנה" (נספח 3). כל חניך ידביק את הדף על בריסטול, יעצב בעזרת בריסטולים
בצבעים שונים ולסיום הדביקו טפט שקוף, חוררו את הבריסטול וחברו מחזיק מפתחות.

נספחיםנספח 1-**קמצא ובר-קמצא**

מעשה שהיה באדם אחד בירושלים שעשה סעודה. אמר לבן ביתו לך והזמן את קמצא אוהבי. הלך וקרא לבר קמצא שונאו. בא בר קמצא וישב בין האורחים. בא והבחין בו האדם, אמר לו: הרי שונא אתה לי, ואתה יושב בתוך ביתי? קום צא לך מתוך ביתי. ביקש ממנו: "אל תביישני ואני אשלם לך על מה שאוכל ואשתה." אמר לו: "לא תשב פה!" ביקש: "אשלם לך דמי כל הסעודה." אמר לו: "קום ולך!"

והיה שם רבי זכריה בן אבקולס ויכול היה לקום ולמחות בידי המארח, ולא עשה זאת. מיד יצא בר קמצא. אמר בליבו: "כל המסובים יושבים להם בשלווה, אני אלשין עליהם." מה עשה? הלך לשליט הרומי ואמר לו: "כל הקרבנות שאתה שולח ליהודים שיקריבו, הם אינם מקריבים אלא מחליפים אותם בקרבנות חלופיים." השליט לא האמין ואף נזף בו על דבריו. הלך אליו שוב חזר על דבריו והפעם הציע: "אם אינך מאמין לי, שלח איתי שליח ואת קרבנך ואז תדע שאיני משקר." קם בלילה ועשה בבהמות ששלח השליט מומים. ראה הכהן את המום ולכן הקריב קרבנות חלופיים במקומם.

אמר שליחו של מלך רומא: "למה לא הקרבת את קרבן המלך?" אמר הכהן "מחר אקריב את קרבנו." למחרת בא השליח וראה ששוב לא הוקרב קרבן המלך. הודיע למלך שהיהודים אינם מקריבים את קרבנותיו – מייד שלח והחריב את בית המקדש.

נספח 3-

**על שנאת חנם חרב
ועל אהבת חנם יבנה**

נעמי שמר

מטרת הפעולה:

החניכים יכירו וילמדו על המשוררת, המלחינה והזמרת הלאומית נעמי שמר, שיום פטירתה חל ב-ז' בתמוז.

הציוד הדרוש:

- ✓ משחק זיכרון (נספח 1)
- ✓ חמרן
- ✓ עפרונות
- ✓ שירים (מתוך הנספחים)

הכנות לפעולה:

- ✓ צלמו וגזרו את נספח 1 בצורת משחק זיכרון
- ✓ צלמו את השירים (נספחים 2,4,6) כמספר החניכים

מהלך הפעולה:

שלב א'- שניים עשר ירחים.

שחקו עם החניכים משחק זיכרון (נספח 1) בו יצטרכו החניכים למצוא את החודש והגדרתו ע"פ השיר.

לאחר מכן חלקו לחניכים את השיר (נספח 2) ושירו יחד.

שלב ב'- אנשים טובים.

ספרו לחניכים את הסיפור (נספח 3).

לאחר מכן חלקו לחניכים את השיר (נספח 4) ושירו יחד.

שלב ג'- ירושלים של זהב.

חלקו לכל חניך פיסת חמרן וציור של חומות ירושלים (נספח 5). כל חניך יצמיד את ציור החומות לצד הכסוף של החמרן ובעזרת עיפרון יעבור על ציור החומות וכך יצור תבליט של 'ירושלים של זהב'.

לאחר מכן חלקו לחניכים את השיר (נספח 6) והסבירו- השיר 'ירושלים של זהב' נכתב במהלך מלחמת ששת הימים, עוד לפני שהכותל המערבי היה בידינו, השיר מדבר על האווירה העצובה שהיתה בירושלים. כשנגמרה המלחמה, וירושלים חזרה להיות בידי עם ישראל הוסיפה נעמי שמר את הבית האחרון של השיר שמתאר את השמחה שבחזרה שלנו לירושלים. כעת ושירו יחד.

סיכום-

ספרו לחניכים- את כל השירים ששרנו ועוד הרבה מאוד שירים יפים כתבה והלחינה וחלקם אף שרה נעמי שמר.

שאלו את החניכים- שמעתם פעם את השם נעמי שמר? אתם יודעים מי היתה נעמי שמר? הסבירו- נעמי שמר היתה משוררת ומלחינה חשובה מאוד בתולדות עמינו. הרבה שירים שאנו גם שרים כיום נעמי שמר כתבה (שלומית בונה סוכה, אלף-בית, הכל פתוח, ועוד ועוד...)

נעמי שמר נפטרה לפני 6 שנים ב-ז' בתמוז תשס"ד.

תשרי

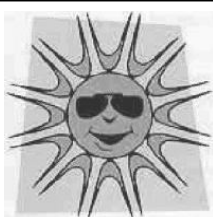
חשוון

כסלו

טבת

שבט

אדר

ניסן

אייר

סיוון

תמוז

אב

אלול

נספח 2-

**לנייץ זאלי ירחים
ליליך ונחן: נאלי לאי.**

תשרי, חשוון, כסלו, טבת
חלפו, חלפו ביעף
גם שבט, אדר, ניסן,
אייר,
סיוון, תמוז ואב

ובבוא אלול אלינו
ריח סתיו עלה
והתחלנו את שירנו
מהתחלה.

באדר עלה ניחוח
מן הפרדסים
בניסן הונפו בכוח
כל החרמשים

באייר הכל צמח
בסיוון הבכיר
בתמוז ואב שמחנו
אחר קציר

בתשרי נתן הדקל
פרי שחום נחמד
בחשוון ירד יורה
ועל גגי רקד

בכסלו נרקיס הופיע
בטבת ברד
ובשבט חמה הפציעה
ליום אחד.

הכח להוציא

יום אחד כשהייתי בכיתה ט', ראיתי ילד מהשכבה שלי שהיה בדרכו הביתה מביה"ס, שמו היה עידו. נראה היה שהוא סוחב את כל הספרים שלו. חשבתי לעצמי: למה ילד ייקח את כל הספרים שלו הביתה מביה"ס? היה לי סופשבוע עמוס (מסיבות ומשחקי כדורגל עם החברים שלי) אז משכתי בכתפי והמשכתי ללכת.

בשעה שהלכתי, ראיתי חבורה של ילדים רצים לכיוון עידו, העיפו לו את כל הספרים מהיד והפילו אותו לאדמה.

המשקפיים שלו עפו וצנחו על הדשא במרחק 3 מ' ממנו. הוא הביט למעלה וראיתי את העצב בעיניו.

ליבי יצא אליו, רצתי וכשהוא זחל מסביב כדי לחפש את משקפיו וראיתי דמעות בעיניו. נתתי לו את המשקפיים ואמרתי לו "החברה האלה מגעילים" הוא הסתכל אלי ואמר "היי-תודה" וחייך אלי.

זה היה אחד מאותם חיוכים המראים הכרת תודה אמיתית, עזרתי לו לקום ולהרים את ספריו ושאלתי אותו איפה הוא גר.

הסתבר שהוא גר לידי, אז שאלתי אותו איך קרה שלא ראיתי אותו קודם לכן. הוא אמר שהוא הלך לבי"ס פרטי קודם לכן.

בחיים לא הייתי מתחבר עם ילד שהולך לבי"ס פרטי לפני כן. דיברנו כל הדרך הביתה ועזרתי לו לסחוב חלק מהספרים.

מסתבר שהוא ילד "מגניב".

שאלתי אותו אם הוא היה רוצה לשחק איתנו כדורגל? הוא ענה שכן.

בילינו ביחד כל אותו סופ"ש וככל שהכרתי אותו יותר כך חיבבתי אותו יותר וכך גם החברים שלי.

ביום ראשון בבוקר ראיתי אותו שוב עם כל הספרים.

אמרתי לו, "נראה לי שאתה הולך לפתח שרירי ידיים חזקים במיוחד אם תסחב את כל הספרים האלה כל יום". הוא צחק והעביר לי חלק מהספרים.

במהלך 4 השנים הבאות, עידו ואני נעשינו חברים טובים.

כשסיימנו את התיכון, התחלנו לחשוב על צבא ואוניברסיטה.

ידעתי שכל הזמן נישאר חברים.

הוא היה צריך לשאת את הנאום בשם הבוגרים בטקס סיום התיכון.

ראיתי את עידו באותו יום, הוא נראה נהדר, הוא היה אחד מאותם נערים שבאמת מצאו את עצמם במהלך התיכון.

הוא היה מאוד נרגש מהנאום. טפחתי לו על השכם ואמרתי לו "אל תדאג- אתה תהיה גדול" הוא הסתכל עלי באחד מאותם מבטים (מלאי הכרת תודה) וחייך. "תודה" הוא אמר.

כשהוא התחיל לנאום, הוא כחך בגרונו ואמר:

"סיום התיכון הוא זמן להודות לאלה שעזרו לך לעשות את זה במהלך השנים הקשות הללו – ההורים שלך, המורים שלך, אבל יותר מכל החברים שלך. אני פה כדי לספר לכם שלהיות חבר של מישהו, זהו המתנה הטובה ביותר שיכולת לתת לו. אני הולך לספר לכם סיפור",

הסתכלתי עליו, לא מאמין למשמע אוזני כששמעתי שהוא מספר את הסיפור של היום בו הכרנו.

הוא סיפר שהוא תכנן לעזוב את בית הספר באותו סופשבוע.

הוא סיפר איך הוא רוקן את כל הארונות שלו וניקה אותם כדי שאימא שלו לא תצטרך לבוא

לנקות לאחר מכן ולסחוב את הספרים שלו. הוא הסתכל אליי וחייך חיוך קטן.
"למזלי, ניצלתי, החבר שלי הציל אותי".
שמעתי את הרחשים בקהל בשעה שהבחור המוצלח הזה, מספר על הרגע החלש ביותר
שלו.
ראיתי את ההורים שלו מסתכלים עלי ומחייכים את אותו חיוך מכיר תודה, שעד לאותו רגע
לא הבנתי את המשמעות של אותה הכרת תודה.

אנשים טובים אנשים זלזלים: נאלי שני

תפקחו את העיניים, תסתכלו סביב
פה ושם נגמר החורף ונכנס אביב
בשדה ליד הדרך יש כבר דגניות
אל תגידו לי שכל זה לא יכול להיות

אנשים טובים באמצע הדרך
אנשים טובים מאוד
אנשים טובים יודעים את הדרך
ואיתם אפשר לצעוד

איש אחד קנה לי ספר בן מאה שנה
איש אחר בנה כינור שיש בו מנגינה
ואישה טובה אחרת לי נתנה את שמה
ומאז אני בדרך שרה במקומה

אנשים טובים...

איש אחד יבנה לי גשר כדי לחצות נהר
איש אחר יצמיח יער במורדות ההר
ואישה טובה אחרת, אם יהיה קשה
רק תצביע אל האופק ותבטיח ש -

אנשים טובים...

וממש כמו צמחי הבר הבודדים
הם עוצרים תמיד את החולות הנוודים
הרקיע מתבהר, וכבר אפשר לראות
אנשים על אם הדרך מחכים לאות

אנשים טובים...

ירושלים לא ליהא קינים זמון: נאלי לאר

ירושלים של זהב...	אזיר הרים צלול כיין ורח אורנים נישא ברוח הערביים עם קול פעמונים.
אך בבואי היום לשיר לך ולך לקשור כתרים קטונתי מצעיר בנייך ומאחרון המשוררים.	ובתרדמת אילן ואבן שבזיה בחלומה העיר אשר בדד יושבת ובליבה חומה
כי שמך צורב את השפתיים כנשיקת שרף אם אשכחך ירושלים אשר כולה זהב	ירושלים של זהב ושל נחושת ושל אור הלא לכל שיריך אני כינור...
ירושלים של זהב...	
חזרנו אל בורות המים לשוק ולכיכר שופר קורא בהר הבית בעיר העתיקה.	איכה יבשו בורות המים כיכר השוק ריקה ואין פוקד את הר הבית בעיר העתיקה.
ובמערות אשר בסלע אלפי שמשות זורחות נשוב נרד אל ים המלח בדרך יריחו.	ובמערות אשר בסלע מייללות רוחות ואין יורד אל ים המלח בדרך יריחו.
ירושלים של זהב...	

אזקו פעילות

תפזורת - שבועות

בתפזורת מסתתרים 21 מילים ומונחים (בשחור) הקשורים לחג השבועות.

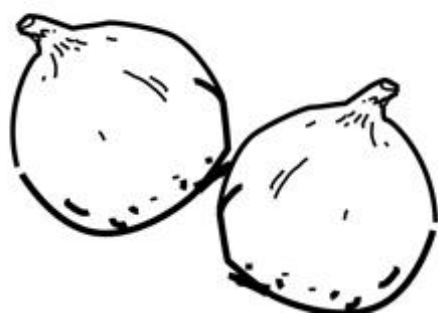
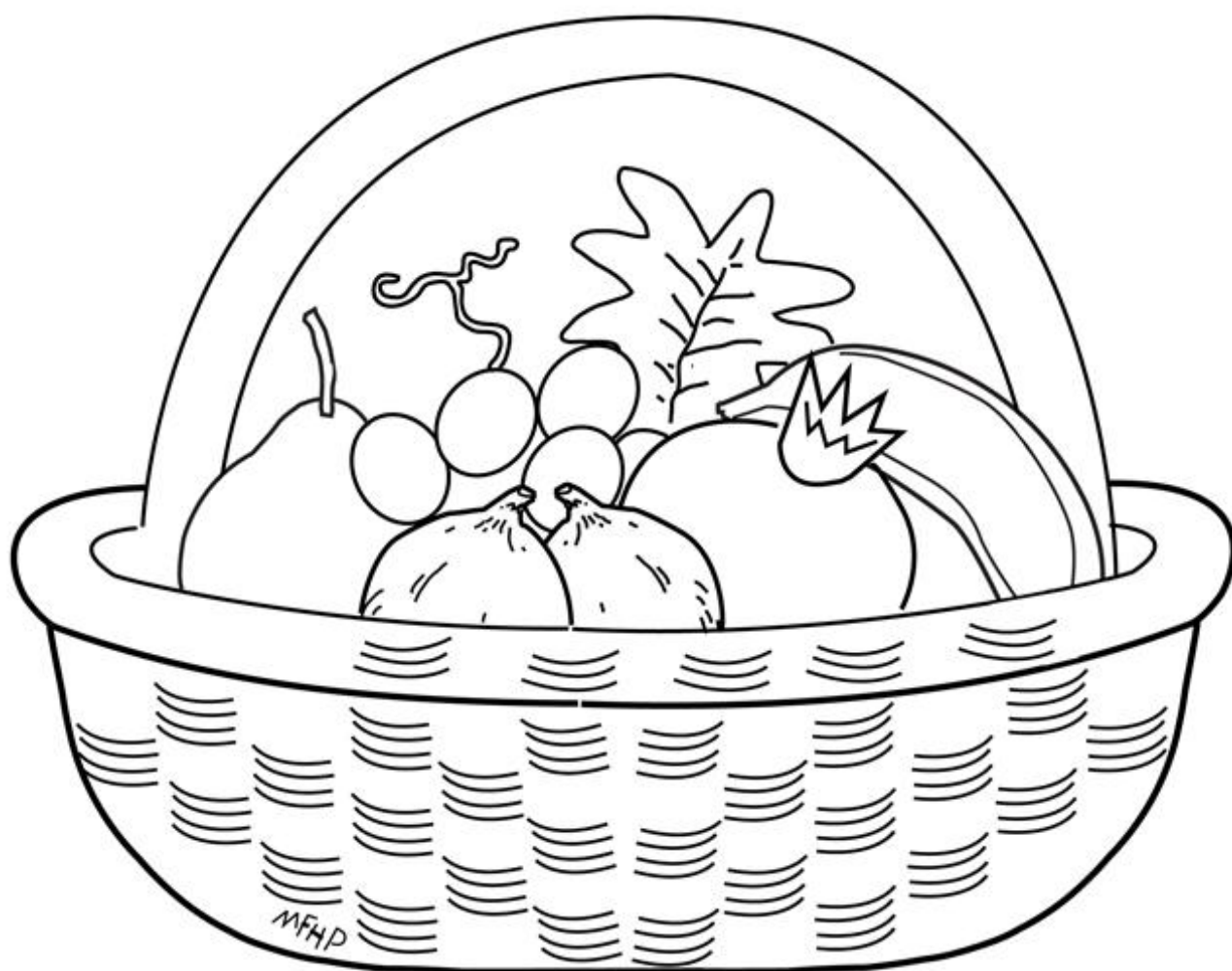
המילים רשומות מימין לשמאל, משמאל לימין, מלמעלה למטה, מלמטה למעלה ובאלכסון. הקיפו את המילים.

ש	ב	ע	ת	ה	מ	י	נ	י	מ	ח	ג	ק	ח	ה
ח	ג	ה	ג	ח	א	פ	מ	ח	ד	ס	ח	י	ג	ב
נ	צ	י	ה	ל	כ	ל	ד	ג	ל	מ	ג	ש	ה	א
ש	ת	ו	ר	ת	ל	י	ג	מ	ו	ג	ה	ו	ש	ת
ב	ת	נ	ס	ב	י	ל	ע	ת	ל	י	ב	ט	ב	ב
ת	ח	ח	י	ק	ח	ת	פ	נ	ת	ו	י	ב	ל	י
ו	ג	נ	נ	ש	ל	ו	ת	ת	ע	ר	כ	י	י	כ
נ	ה	ל	י	ו	ב	נ	י	ו	ח	ת	ו	ר	מ	ו
ח	ש	ח	ג	ב	ב	ה	ג	ר	א	ס	ר	ק	מ	ר
ג	ב	כ	י	ר	מ	ו	ע	ה	ת	ר	י	פ	ס	י
ד	ו	ט	ק	ל	ל	ב	ס	ד	מ	נ	מ	ב	א	מ
ה	ע	פ	ט	ק	מ	ה	ע	ו	צ	ב	ח	י	ח	ה
פ	ו	ר	ט	ה	ב	ע	י	צ	ל	י	ו	מ	ג	ת
ר	ת	י	ק	ו	נ	ל	י	ל	ש	ב	ו	ע	ו	ת
ע	ב	ר	י	צ	ק	ה	ג	ח	ע	ב	ה	נ	ז	ע

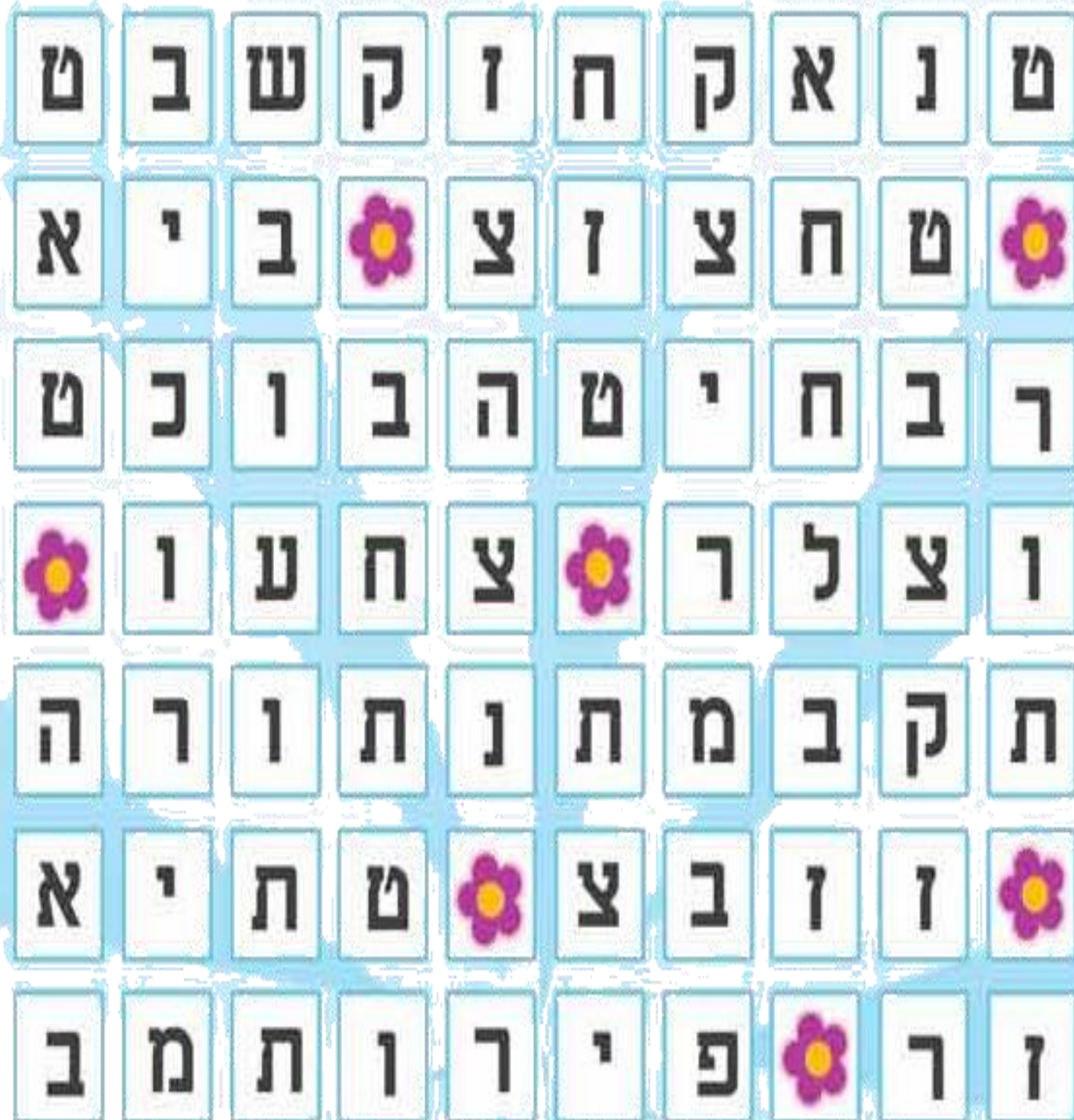
שמות החג	מנהגי החג	מצוות החג	מושגים נוספים
חג השבועות	מאכלי חלב	מגילת רות	גיורת
חג הביכורים	תיקון ליל שבועות	שבתון	הר סיני
חג הקציר	קישוט בירק	עליה לרגל	לקט
חג מתן תורה	שבעת המינים	הבאת ביכורים	פאה
		ספירת העומר	נעמי
			ערפה

מצא את 5 ההבדלים

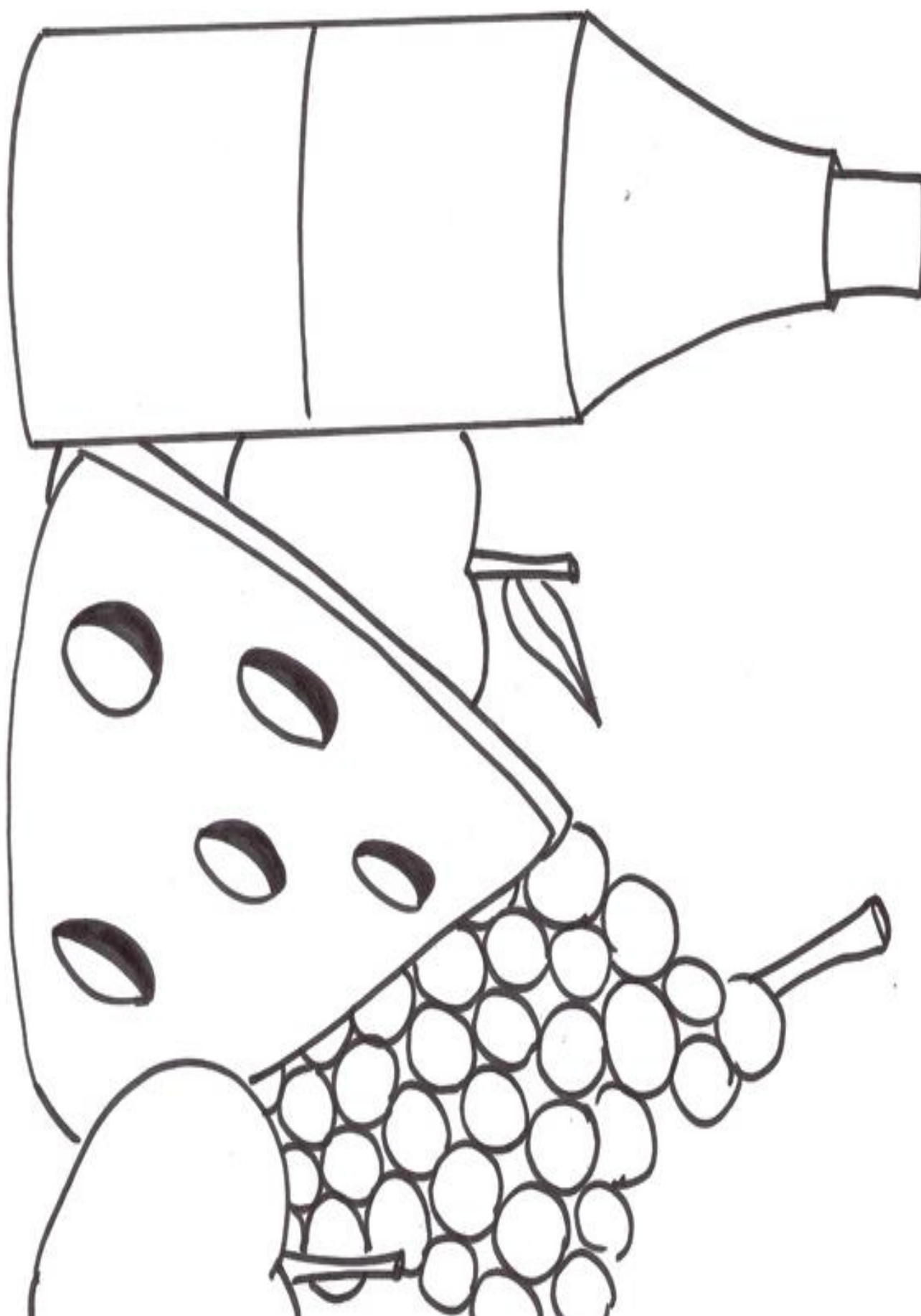

תפזזרת לכבוד חג שבועות:

שבועות, מנא, חיטה, מתן תורה, ביכורים,
קציר, זר, חלב, פירות, רות

דף קשר תנועת עוז!

מחוז צפון:

ראובן לוי
מנהל מחוז צפון
0524239965
Reuvenoz1@gmail.com

חן הלל
רכזת מחוז צפון
0524239964
Ozafon1@gmail.com

מחוז מרכז - צדוק:

יוחנן דויטש
מנהל מחוז מרכז דרום
0524239961
yochoz@gmail.com

חלי אלחדף
רכזת מחוז מרכז דרום
052666648
Jaly.a.oz@gmail.com

אילת במברגר
רכזת מחוז מרכז דרום
0524239380
Ayelet.oz@inn.co.il

אביטל סלע
מזכ"ל

מרכז הצרכה:

מיכל בארי
מנהלת מרכז הצרכה
0524239955
michalozch@gmail.com

יראת הר זהב
רכזת הצרכה
0527710796
Yirat.oz@gmail.com

שיר פרץ
רכזת הצרכה
0527710797
shirpoz@gmail.com

משוק

שם; _____

שם הסניף; _____

עיר\ישוב; _____

נושא החוברת בעיני הוא; _____

מתוך החוברת השתמשנו בפעולות הבאות;

רמת החוברת;

1. גבוהה מידי

2. גבוהה

3. בסדר

4. נמוכה

5. נמוכה מידי

ויזואלית(המראה החיצוני) החוברת נראית לי;

1. רצוי לשפר

2. די בסדר

3. נחמדה מאוד

4. מחש יפה

כדאי להוסיף יותר _____ לחוברת.

הצעות לשיפור; _____

את המשוב נשמח אם תשלחו באחת הדרכים הבאות;

פקס; 02-5669499 או בדואר ל; שד' הרצל 10 א' ת.ד. 96105 ירושלים

או לאימייל ozhadracha@gmail.com וכמובן אפשר לשלוח לאימייל תגובות,

הערות, רעיונות וסתם בשביל לשמור על קשר.

הוצאת מרכז ההדרכה של תנועת הילדים עוז

טלפון: 02-5669522

פקס: 02-5669499

מייל: ozhadracha@gmail.com

ניתן למצוא אותנו גם בפורום שלנו באתר כיפה

© כל הזכויות שמורות לתנועות הילדים